

ՀԱՄԻՔ — ՀԱՂԺԱՂԿԱՄԱՏ
ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑ-ԿԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ
ԳԻՏԱ-ՇԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Ա. Մ. ԲԱԳՆԴՄԱՆ

ՅԵՎ.

Բ Ե Ր Ք Ի Բ Ա Շ Խ Մ Ա Ն

ՄԵՐՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Կազմեց Ա. Բ. ՄԱՐՈՒԽՅԱՆ

338.1

Կ-63

ԳՅՈՒՂԱՄԱՏ

1933

ՅԵՐԵՎԱՆ

177 FEB 2010

ՀՍԽՀ — ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՏ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑ-ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ԳԻՏԱ-ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
— Ի Ն Ս Տ Ի Տ ՈՒ Տ —

338.1
4-65

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՐԱՊՆԴԱՆ
ՅԵՎ ԲԵՐՔԻ ԲԱԶԽՄԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ
ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

772
37

Կաղմեց՝ Ա.Բ. ՄԱՐՈՒԽՅԱՆ

Գյուղերտտի տպարան
 պատվեր № 419
 Գլավխոտ 9257
 Թիքաթ 4000

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՉԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
 ԱՄՐԱՊՆԴՄԱՆ ՈՒ 1933 թ. ԲԵՐՔԻ
 ԲԱՇԽՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Սոցիալիստական գյուղատնտեսության զարգացման ներկա
 ջրջանի հիմնական և կենտրոնական խնդիրը— դա կոլտնտեսու-
 թյունների, խորհրդատեսությունների քաղաքական, տնտեսա-
 կան և կազմակերպչական ամրապնդման գործն է:

Ինչ և նշանակում կոլտնտեսությունների, խորհրդատեսու-
 թյունների կազմակերպչական, տնտեսական ամրապնդում: Դա
 նշանակում է՝ կոլտնտեսություններն ու խորհրդատեսու-
 թյունները մաքրել թշնամական տարրերից, ճիշտ կազմակերպել և
 քաջիսել աշխատանքը, ստեղծել ամուր սոցիալիստական գիտցի-
 վինա, պահպանել և խնամել կոլխոզային ու սովխոզային գույքը,
 բարիքը, բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականությունը՝
 կիրառելով աշխատանքի սոցիալիստական ձևերը, բարձրացնել
 սոցիալիստական դաշտերի բերքը, անասնապահության մթերա-
 արտադրողականությունը, և այսպիսով բարձրացնել սոցիալիստա-
 կան գյուղատնտեսության յեկամուտը և ապրանքայնությունը:

Կոլխոզնիկները և վոդլ աշխատավոր գյուղացիությունը,
 վերապահել կարողանան պատվով կատարել խորհրդային իշխա-
 նությունն առաջադրանքը՝ վերակառուցել հին գյուղն առողջ
 սոցիալիստական հիմունքներով, բարձրացնել գյուղատնտեսական
 աշխատանքի արտադրողականությունը և կոլխոզի յեկամուտն
 այն հաշվով, վերապահել կատարվի համաշխարհային բանվոր դա-
 սակարդի ամենամեծ գեկալարի՝ ԼՆՆԻՆԻ և նրա արժանի հա-
 ջորդի՝ ԸՆԿ. ՄՏԱԼԻՆԻ պատմական՝ ցուցումները՝ բոլոր կոլխոզ-
 նիկներին ունեվոր դարձնելու մասին, ապա յուրաքանչյուր կոլ-
 խոզնիկ լավ պետք է ըմբռնի ԸՆԿ. ՄՏԱԼԻՆԻ այն միտքը, վոլ-
 աեղ սոված է:

«Ձեզանից պահանջվում է միայն մի բան—աշխատել ազնիվ,
 կոլխոզային յեկամուտը բաժանել ըստ աշխատանքի, պահ-

պանել կոլխոգային բարիքը, կանոնավորել ձիերի խնամքը՝ կատարել ձեր բանվորա-գյուղացիական պետութեան տա- ջադրանքները, ամբացնել կոլխոգները և դուրս շարտել կո- խոգներից այնտեղ սղոսկված կուլակներին ու յենթակուլակ- ներին»:

Այս բոլորը կատարելու համար Խորհրդային Իշխանա- թյունը, բանվոր դասակարգը աշխատավոր գյուղացիութեանը ավել են բոլոր տեսակի հնարավորութեանները և ստեղծել են մի- ջոցներ՝ աշխատանքի և ապրուստի մարդավայել պայմաններ ստեղծելու—սոցիալիզմին հասնելու համար:

Կուլակի գիմադրութեանը կոտորելու համար յուրաքանչյուր գյուղ աշխատող, յուրաքանչյուր կոլխոգնիկ լավ պետք է բմբռնի բնկ. ՍՍԱԼԻՆԻ յելույթում ասված հետեյալ խոսքերի ամբողջ միտքն ու նշանակութեանը:

«Այժմ կուլակը և յենթակուլակը,—այժմյան հակահեղա- փոխական ելեմենտը գյուղում,—սրանք մեծ մասամբ «հանգիստ», «քաղցր», համարյա թե «սուրը» մարդիկ են. նրանց չպետք է փնտրել կոլխոգից հեռու, նրանք նստած են կոլխոգում և գրավել են պահեստապետի, տնտեսավորի, հաշվետարի, քարտուղարի և այլ պաշտոնները: Նրանք յերբեք չեն ասի՝ «կորչի կոլխոգը», նրանք կոլխոգին «կողմ- նակից» են: Բայց նրանք կոլխոգում տանում են այնպիսի քայքայիչ աշխատանք և ֆեուսարարութեան, վոր կոլխոգը նրանցից չի առողջանա»:

Ահա այդպիսի մեթոդների ու ձևերի յե դիմել դասակար- ղային թշնամին սոցիալիստական շինարարութեանը վիժեցնե- լու, գյուղի սոցիալիստական վերակառուցման մեծ գործը ձա- խողելու, պրոլետարական դիկտատուրայի տնտեսական հիմքերը քայքայելու, կապիտալիստական ինտերվենցիայի համար հող պատրաստելու համար:

Կոլտնտեսութեանների կազմակերպչական-տնտեսական ամ- րապնդման պայքարը հաջողութեամբ, հոգուտ պրոլետարական դիկտատուրայի ամբապնդման ավարտելու համար, ամենաանհրա- ժեշտ պահանջն է, ել ավելի ուժեղացնել անողոր պայքարը գա- սակարդային թշնամու բոլոր տեսակի վտանգութեանների և մեքենայութեանների դեմ, սարքառի, ֆեուսարարութեան գեմ:

ԱՄՐԱՅՆԵԼ ՁԵՌՔ ԲԵՐՎԱԾ ՆՎԱՅՈՒՄՆԵՐԸ

Կոլտնտեսութեանության այս աարվա ցուցանիշները ցույց են տալիս, վոր կոլտնտեսութեանները գնալով թե քաղաքակա- նապես, թե կազմակերպչորեն և թե տնտեսապես ամրապնդ- վում են:

Ինչի հետևանք է դա:

Այդ հետևանք է նրա, վոր անշեղորեն ղեկավարվելով Համկոմկուսի Կենտկոմի և Վերահսկիչ Հանձնաժողովի հուշվարյան պրենումի ցուցումներով, առաջին հերթին կարողացանք հայա- նաբերել կոլտնտեսութեաններում խցկված կուլակային հակա- կոլտնտեսական ելեմենտներին, մաքրել, դուրս շարտել կոլտն- տեսութեաններից այնպիսիներին, վորոնք մեկ են այնտեղ հա- տուկ նպատակով, այսինքն կոլտնտեսական գործը քանգելու համար, ինչպես տուում է բնկ. ՍՍԱԼԻՆԸ:

Յերկրորդ՝ մեկ հաջողվեց ուժեղ պայքար մղել և վորոշ չափով արմատախիլ անել, հանդեպ կոլտնտեսական գույքն ու յեկամուտան ունեցած կոլտնտեսականների մի մասի գալիդական տրամադրութեաններն և ամենորյա ծրագրային հիմնական խնդիր դարձնել՝ «ով լավ է շատ աշխատի, նա ել կստանա շատ, ով չի աշխատի, նա վոչինչ չի ստանա»՝ լենինյան մարտական լողունը:

Յերրորդ՝ մենք հաջողութեամբ կարողացանք գլխավորել կոլխոգային մաստաների արտադրական մեծ վոգեկորութեանը, ձիշտ հուշով տանել այն, բարձրացնել ել ավելի բարձր աստիճանի վրա, հտեղծել աշխատանքի սոցիալիստական կարգապահու- թյուն, պայքարել թուլամորթների, լողրերի, գործալիքների դեմ, բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականութեանը, վորը ԼԵՆԻՆԻ խոսքերով այսպես և գնահատվում,—

«Աշխատանքի արտադրողականութեանը, դա վերջին հաշվով ամենապարտաւորն է, ամենապարտաւորն է նոր հասարակարգի հաղթանակի համար» (հատոր 24, էջ 342):

Սակայն այս բոլորը քիչ է, այս հաջողութեանների վրա չի կարելի հանդատանալ, պետք է խորացնել ու ամրացնել կո- խոգային բերքի յեկամտի բաշխման բաղնիկյան սկզբունքը— «ով շատ է լավ աշխատի, նա ել շատ կստանա, ով չի աշխատի, վոչինչ չի ստանա» (ԼԵՆԻՆ):

Վոչ մի բոպե չպետք է մոռանալ, վոր բերքի ձիշտ, ըստ աշխոբերի բաշխումը կոլտնտեսութեան կազմակերպչական, քա-

դաճական ու տնտեսական ամրապնդման հիմնական լծակները մեկն է և վոր բերքի բաշխման սկզբունքների մասսայականացման թերազնադատումը, դա խիստ զաղաճական կոպիտ սխալ է:

Բերքի բաշխման կապակցությամբ կոլտնտեսական շինարարության բնագավառում կատարած մեր աշխատանքի հաջիտվությունը տանք համառոտ կերպով:

Յեթե 1927 թ. ամբողջ Հայաստանում ունեյինք 6 կոլտնտեսություն, 1928 թ. 55 կոլտնտեսություն, 1929 թ. 178 կոլտնտեսություն, ապա 1930 թ. ունենք 380 կոլտնտեսություն, վարելի մեջ է ընդգրկում 15924 աշխ. տնտեսություններ, 1931 թ. 424 կոլտնտեսություն՝ 40547 աշխ. տնտեսություններով, 1932 թ. 892 կոլտնտեսություն՝ 63108 տնտեսություններով և 1933 թ. 900 կոլտնտեսություն՝ 64222 աշխատավորական տնտեսություններով: Այս թվերը ցույց են ապրիս այն, վոր աշխատավոր գյուղացիությունը մինչև որս ձեռք բերած փորձի հիման վրա համոզվել է, վոր աշխատանքի և ապրուստի մարդավայել պայմաններ ստեղծելու միակ ճանապարհը, դա դեպի կոլտնտեսություն տանող ճանապարհն է: Իսկ յեթե կոլտնտեսություններում ընդգրկված տնտեսությունները վերցնելու լինենք ըստ սոցիալական կազմի, ապա կտեսնենք, վոր գնալով բարձրտնում է միջակների առկուր, այսինքն՝ մի յերևույթ, վորը խոշոր չտիով աղղելու յե կոլտնտեսությունների տնտեսական ամրապնդման գործի վրա:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԿՈՍՏՎ ԿՈՒՆՈՉՆԵՐՈՒՄԻ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ, ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ

Տարիներ	Բաարակ	Չբուվոր	Միջակ
1927 թ.	—	88.8	11.2
1928 թ.	6.1	73.3	18.6
1929 թ.	7.2	70.0	22.8
1930 թ.	8.8	60.8	30.4
1931 թ.	10.4	47.1	42.5
1932 թ.	10.3	46.7	43.0

Այս թվերն ամենից առաջ խոսում են միջակ գյուղացիության դեպի կոլտնտեսական շարժումը կատարած վճարական շրջապարճի մասին:

Իսկ յեթե վերցնելու լինենք կոլտնտեսությունների կազմակերպչական—տնտեսական ամրապնդման հիմնական հիմնադրերից մեկը՝ աշխատունակների թվի աճումը և տնտեսության խոշորացումը, կտեսնենք հետևյալը՝

1927 թ. առ 1/6-ի գոյություն ունեցող ընդամենը 6 կոլտնտեսությունում կային 404 աշխատավոր ձեռքեր, վորից մեկ կոլտնտեսությունը միջին հաշվով ընկնում էր 70 աշխատավոր: 1928 թ. 55 կոլտնտեսությունում 2268 աշխատավոր, մեկ կոլտնտեսությունում էր 40 աշխատավոր, 1929 թ. 178 կոլտնտեսությունում էր 40 աշխատավոր, 1930 թ. 380 կոլտնտեսությունում էր մոտավորապես 62 աշխատավոր, 1931 թ. 424 կոլտնտեսությունում էր 40819 աշխատավորներով, վորից մեկ կոլտնտեսությունում էր 107.5 աշխատավոր, ապա 1932 թ. առ 1/6 392 կոլտնտեսությունում էր 123.571 աշխատունակներով, վորից մեկ կոլտնտեսությունում էր 138 հոգի: Դրանից արտադրության մեջ անմիջապես մասնակցել են 54.607 մարդ կամ աշխատունակների 44.2 տոկոսը, իսկ 1933 թվին 900 կոլտնտեսությունում կան ընդամենը 141,900 աշխատավոր ձեռքեր, կամ մեկ կոլտնտեսությունում միջին հաշվով 156 հոգի, վորից արտադրության մասնակցել են 111,211 հոգի, կամ ամբողջ աշխատավորների 78,2 տոկոսը:

Ինչ են ցույց տալիս այս թվերը—առաջին հերթին այն, վոր զնալով խոշորանում են կոլտնտեսությունը, իսկ մյուս հեղմից այն, վոր զնալով բարձրանում է կոլտնտեսության արտադրության մեջ աշխատող աշխատունակների առկուր նախորդ տարիների նկատմամբ—1932 թ. 44,2%—ի դիմաց այս տարի ունենք 78,2%, մի բան, վոր ներկայումս տնտեսական կարգավարման համակարգում և կոլտնտեսականների արտադրական աշխատավորության աճման ազանցույց է:

Այս գրությունն ապացուցում է այն, վոր յեկամաի բաշխումն ըստ աշխատելի կատարելու սկզբունքի կիրառումը մեծ բեկում է ստեղծել կոլտնտեսությունների մեջ՝ արտադրության մեջ անմիջապես մասնակցելու ուղղությամբ: Իսկ դա, անկասկած, յր հետևից բերում է կոլտնտեսության արտադրության անհամեմատ բարձրացում, վորի հետևանքով կոլտնտեսության բաժինն արտադրության արդյունքի մեջ՝ զնալով բարձրանալու յե:

Այս կարելի յե ապացուցել հետևյալ թվերով. 1931 թ. մեկ տնտեսությունը միջին հաշվով արտադրել է 177 աշխոր, իսկ 1932 թ. 218 աշխոր, աճումը 23,27%:

Կոլտնտեսությունների ամբողջ արտադրանքը միասին վերցրած

աճել է 107 տոկոսով: Իսկ այս տարի, անկասկած, կոլտնտեսական արտադրությունն ավելի յն բարձրացել:

Ցեկամտի բաժանելի մասն անցյալ տարի աճել է 11,1 տոկոսով: այսինքն՝ յեթե միջին հաշվով 1931 թ. ըստ աշխուրհի բաժանվել է կոլխոզային վողջ յեկամտի 43,4 տոկոսը, ապա 1932 թվին՝ 47,7 տոկոսը, իսկ նախնական հաշիվները ցույց են տալիս, վոր այս տարի կրթաժանվի վոչ պակաս, քան 50—55 տոկոսը:

Այս հաշվով, մեկ տնտեսության միջին յեկամուտը 1931 թվի 214 ոււրուց 1932 թվին հասել է մինչև 392 ոււրու, կամ աճել է 83,2%-ով:

Մրանից պարզվում է, վոր յեկամտի բաժանելի մասը գնալով ավելի արագ է աճում, քան յեկամուտն ամբողջությամբ վերցրած (83,2 տոկոս 66,5 տոկոսի դիմաց): Նման յերևույթը մեկ կողմից բացատրվում է նրանով, վոր գնալով կոլտնտեսությունները կազմակերպչորին ամրապնդվում են, կրճատում են բոլոր տեսակի վոչ արտադրական և վարչատնտեսական զանազան ավելորդ ծախսերը, իսկ մյուս կողմից նրանով, վոր գնալով աշխատանքի արտադրողականությունն ավելի արագ է բարձրանում, քան աշխուրհի քանակը:

Պատկերն ավելի պարզ դարձնելու համար, կարելի յի վերհանել հետևյալ տախտակը՝

ՅՈՒՅԱՆԻՇՆԵՐ	1931 թ. 100 տոկոսի դիմաց 1932 թ. տոկոսներով.	
	Մեկ կոլխոզին	Մեկ տնտեսութ.
1. Ամբողջ յեկամուտը աճել է	165,4	166,0
2. Բաժանելի յեկամուտն աճել է	183,3	183,2
3. Աշխուրհն աճել են	122,2	123,2

4. Մեկ աշխուրհի արժեքն աճել է ամբողջ յեկամտից 136,0

Բայց կա և հակառակը: Սյն կոլտնտեսություններում, վորտեղ պայքարը գոտակարգային թշնամու—կուլակային, դաշնակցական թափթիվունքի դեմ յեղել է թույլ, վատ են դեկավորել: Խնտեսությունը, վորոշ անխնամ վերաբերմունք է յեղել դեպի կոլտնտեսական բարիքը և վոր գլխավորն է իրենք կոլտնտեսականները չեն դրացել, վոր կոլտնտեսությունն իրենց հեփեկան տնտեսությունն է, չեն ըմբռնել, վոր յեթե կոլտնտեսությունը հարստանա, ապա ունևոր կդառնան և իրենք, այդպիսի կոլտնտեսություններում պակասել է կոլտնտեսության վողջ յեկամուտը, բարձրացել են վոչ արտադրական, վարչատնտեսական և զանազան ավելորդ ծախսերը և անհամեմատ ընկել է յեկամտի ըստ աշխուրհի բաժանելի մասի տոկոսը:

Որինակ՝ այն դեպքում, յերբ Ղամարույի շրջանն ըստ աշխուրհի բաժանել է յեկամտի 63,3 տոկոսը, Վաղարշապատը բաժանել է 53,7 տոկոսը, Վեգին՝ 56,9 տոկոսը, Մեղրին՝ 55,7 տոկոսը, Իջևանը՝ 56,3 տոկոսը, ապա Ապարանը բաժանել է ամբողջ յեկամտի 27 տոկոսը, Սխտան՝ 30 տոկոսը, Ն.~Բայազետը 31,4 տոկոսը, Սյրբաբան 34,5 տոկոսը, Բասարգեչարը՝ 51 տոկոսը և այլն:

Իսկ յեթե այս բոլորը կոնկրետացնենք առանձին կոլտնտեսությունների նկատմամբ, ապա պատկերն ավելի պարզ է դառնում. այն դեպքում, յերբ Ապարանի շրջանի Այնամբի գյուղի կոլխոզը ստացված յեկամտի 19,2%-ը բաժանում է կոլխոզների միջև, Ղուրգուզու շրջանի Մեծ Շարիարի կոլխոզը 21,3%-ը, Փ. Շահրեաբը 17,4%-ը, Ն. Ախտայի շրջանի Սուրակ գյուղի կոլխոզը 20%-ը, Մարբաբի շրջանի Բողդալայի կոլխոզը 15%-ը և Հաջի Ղալայի կոլխոզը 12%-ը: Դրա դիմաց մենք ունենք հարյուրավոր կոլխոզներ, վորոնք բաժանել են յեկամտի վոչ պակաս 55—60%-ը: Որինակ՝ Ղամարլիի շրջանի Յուվայի կոլխոզը 1932 թ. բաժանել է յեկամտի 66%-ը, Դեատշենի կոլխոզը բաժանել է յեկամտի 37,5%-ը, Դիլիջանի կոլխոզը 60%-ը և այլն:

	Յուզման կուխով (Համադրված զբոս)		Գեղարդների կուխով (Համադրված)		Մարտունու կուխով		Գեղի ջանի կուխով	
	1931	1932	1931	1932	1931	1932	1931	1932
1. Տնտեսության ների թիվը . . .	38	38	118	133	70	98	100	98
2. Ամբողջ յեկամուտը	282,177	913,000	48,228	344,149	19,656	29,687	65,123	136,754
3. Վորից բաժանել են ըստ աշխուրի . .	187,500	603,380	31,294	254,744	8,605	16,007	21,645	81,155
4. Արտադրված աշ- խուրի քանակը .	25,740	40,000	7,600	18,053	8,973	14,300	20,600	25,000
5. Աշխուրի արժեքը	7,28	15	4,46	14,05	0,96	1,12	1,10	3,04

Աշխուրի արժեքի խնդրում համարյա այս նույն շրջան-
ներում նույն հարաբերությունն է պահպանվում: Այսպես որի-
նակ՝ Ապարանի շրջանում 1932 թ. միջին աշխուրն արժեք 90 կ.,
վորից մթերքով 80 կ., Բասարգեչարում 58 կ., վորից մթերքով
40 կ. և այլն: Իսկ զրան հակառակ՝ Ղաճարվում 6 ո. 40 կ., վո-
րից մթերքով 1 ո. 78 կ., Վեդիում 3 ո. 45 կ., վորից մթերքով
1 ո. 34 կ., Վաղպատում 2 ո. 78 կ., վորից մթերքով 1 ո. 20 կ.,
Ղուրղուղուլիում 2 ո. 25 կ., վորից մթերքով 1 ո. 13 կ.:

Այժմ ամեն մի կուխոնիկ լավ հասկանում է, վոր այդ, ան-
կախ մյուս տնտեսներից, արդյունք է արտադրական նորմաների
ցածր լինելուն, աշխատանքի արտադրողականության և բերքի
ցածր մակարդակին և, ընդհանրապես, աշխատանքի վատ կազմա-
կերպման և կուխողային բարիքի ու զույգի անխնամ պահպան-
ման:

ԽՈՐԱՑՆԵՆԲ ՅԵԿԱՍՏԻ ԲԱՇԽՈՒՄՆ ԸՍՏ ԱՇԽՈՐԻԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ

Անցած տարիների բնթացքում, հատկապես 1932 թվին
ձեռք բերած հիմնական նվաճումներից մեկն էլ այն էր, վոր մենք
յեկամուտն ըստ աշխուրի բաշխելու սկզբունքը կարգ դարձրինք,
մի սկզբունք, վորը պետք էր կուխտեսություններում սոցիա-
լիստական ելնմենտների աճն արագացնելու և աշխատանքի ար-
տադրողականությունը բարձրացնելու համար:

Յեկամտի բաշխման այս սկզբունքը կուխողային կարգերի
ամրապնդման գործում ունեցավ խոշոր նշանակություն և մեծ
բեկում ստեղծեց կուխողնիկների մեջ՝ դեպի կուխողային արտա-
դրությունն ու դեպի կուխողային աշխատանքը, ուժեղացնելով
կուխողնիկի շահագրգռվածությունը կուխողի յեկամտի բարձրաց-
ման գործում, վորն իր հերթին անխուսափելի կերպով բերում է կու-
խողնիկի յեկամտի բարձրացումը ու նրա նյութական դրություն
բարելավումը:

Իսկ մյուս կողմից՝ այդ պմենահաջող ձեերից մեկն է— ձբխա-
կերներ, լողերի, դսփողների դեմ պայքարելու համար: Այս
հարցն իր ամբողջ պարզությամբ շեղված է Խորհուրդների Ծ-րդ
համագումարի վերջումն մեջ, վորտեղ յեկամտի բաշխման՝ ըստ
աշխուրի սկզբունքը հակադրելով յեկամուտն ըստ շնչերի բաշխ-
ման սկզբունքին, ասված է՝

«Յեկամտի բաշխումն ըստ շնչերի բոլոր դեպքերում իր հետեից բերում է կոլխոզնիկի նյութական շահագրգռվածության թուլացումը, հանդեպ կոլխոզային արտադրութային արդյունքը, խիստ կերպով նվազեցնում է աշխատանքի տրտադրողականությունը, պակասեցնում է կոլխոզնիկի աշխատանքի դուրս գալը և, ի վերջո, պակասում է կոլխոզնիկի յեկամուտը:

Այսպիսի կոլխոզներում առանձին կոլխոզնիկները, լավերը, ավելի գիտակիցները և ընդհանուր գործին նվիրվածները աշխատել են աղնվորեն, իսկ մյուսները խուսափել են աշխատանքներից և կոլխոզն ոգտագործել են վորպես միջոց՝ ուրիշի աշխատանքի հաշվին ապրելու համար, պոկել՝ ընդհանուր աշխատանքից ավելի շատ և աշխատել քիչ:

Յեկամտի բաշխումը (թե դրամական և թե մթերային), մոչ թե ըստ կոլխոզնիկի կատարած աշխատանքի քանակի ու վորակի, այլ ըստ շնչերի, շատ հաճախ քարոզվում են կուլակների ու կոլխոզի այլ թշնամիների կողմից, վորոնք գործում են տապալել կոլխոզի գործը:

Այդպիսիներին, վորոնք ուղղում են ապրել ուրիշի աշխատանքի հաշվին, անհրաժեշտ է տալ ամենավճռակա՝ հակահարված, մինչև իսկ կոլխոզից հեռացնել:

Կասկած չկա, վոր մեր կոլտնտեսություններն այնտեղ, վորտեղ մոչ մի ըոպել չեն մոռանում պայքարը դասակարգային թշնամու դեմ, խորը գիտակցում են, վոր կոլտնտեսությունն իրենց իսկ անփական տնտեսությունն է, աշխատում են ազնիվ, կոլխոզային յեկամուտը բաժանում են ըստ աշխորերի, պայքարում են լողրների, սաքոտածնիկների դեմ, աչքի լույսի պես պահպանելով կոլտնտեսական վողջ գույքն ու բարիքը և ժամանակին ճշտությունը կատարում են բանվորա-գյուղացիական իշխանության հանդեպ իրենց պարտավորությունները, առաջադրիսիք դնում են դեպի կոլտնտեսության բազմակողմանի աճապնդումը, դեպի կոլտնտեսությունների ու կոլխոզնիկների ուսմացումը, դեպի օոցիալիզմի վերջնական հաղթանակը դյուղում:

ԶԿՐԿՆԵԼ ՄԻԱԼՆԵՐԸ

Անցած տարիներում բերքի յեկամտի բաշխման գործում մեր հիմնական թերությունն յեղել է այն, վոր վորոշ տեղերում թերազնաատել են, չեն հասկացել յեկամտի բաշխման կամայնիքայի խիստ քաղաքական նշանակությունը, կոլխոզնիկներ լայն ժողովներում բերքի բաշխման հիմնական խնդիրների մասնաշաղկանացումը յեղել է շատ թույլ, իսկ կատարած աշխատանքն էլ ունեցել է վորոշ ձեական բնույթ: Այդ պատճառով, մի շարք կոլխոզներում, թույլ են տվել բերքի բաշխման գործում ամենախոյտառակ աղավաղումներ, կոլխոզային յեկամտի չարաշահումներ և այլն: Որինակ՝ Ապրարանի շրջանի մի շարք կոլխոզներում (Վելիքենդ, Նարանլուդ, Գյոզանլու), նախագահները, հաշվետուներ, պահեստապետների հետ միաբին, այսպես կոչված յեկամտի բաշխումը փակ դռների հետևը կատարելուց հետո, թաղցրել են ահագին քանակությամբ կարտոֆիլ և բաժանել իրենց—«դեկավարների» միջև:

Քիչ չեն դեպքեր, յերբ մի շարք կոլխոզներում հիմնական Ֆոնդերն, ինչպիսիք են սերմացվի, ապահովագրական, կադիտալ շինարարություն և այլն բաժանել են կոլխոզնիկների միջև, կամ քիչ չեն դեպքեր, յերբ կոլխոզի համայնացված անասունների վաճառքից գոյացած գումարը փոխանակ ծախսելու հոտի վերա-կանդման, նոր անասունների ձեռք բերելու վրա, նույնպես վորպես յեկամուտ բաժանել են կոլխոզնիկների մեջ:

Կան նմանապես շատ դեպքեր, յերբ աշխորերը շփոթել են բանվորական որերի հետ, բանվորական որերը գրանցել են վորպես աշխորեր և այլն:

Այս բոլորի հետ միաժամանակ յեկամտի բաշխման գործում անցյալ տարվա հիմնական սխալը կայանում է նրանում, վոր մենք չկարողացանք ժամանակին զլխավորել, դեկավարել կոլտնտեսական ակտիվը ու վողջ մասսան, մոբիլիզացիայի յենթարկել՝ նրանց բոլոր ուժերը պետական պարտավորությունները պահները կատարելու շուրջը:

Այսպիսի յերեույթներն ապացուցում են այն, վոր անցած տարի մի շարք կոլխոզներ ուղղակի դնացել են մոչ թե կոլտնտեսության, քաղաքական, կազմակերպչական և տնտեսական աճապնդման ուղիով, այլ ընկել են կուլակային ազդեցության

ների տակ, գարձել, դասակարգային թշնամու ձեռքին միջոց՝ կոլանտշինարաբուխյանը հակադրելու, պրոլետարական պետութ-
ւանության առաջադրանքների կատարումը սարսուռով յենթար-
կելու համար:

Բոլոր կոլանտեսությունները, բոլոր կոլանտեսականները
անցյալ տարվա դառը փորձի հիման վրա, այս տարի խորը կեր-
պով պետք է դիտակցեն, թե ինչ խոշոր քաղաքական, միջազգա-
յին նշանակություն ունի ամենուրյա պայքարը՝ պրոլետարական
պետության առաջադրանքներն առաջին հերթին կատարելու
գործը և բերքը բաշխելուց առաջ՝ լիովին և ժամկետին պետու-
թյան բաժին հանձնելը:

ԿԱՆՈՆԱՎՈՐԵԼ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ, ՃԻՇՏ ԿԱՏԱՐԵԼ ԳՈՐԾԱՎԱՐՁԸ

Կոլանտեսությունն ամրապնդելու գործում վճռական նշա-
նակություն ունի նաև աշխատանքի հաշվառման և, ընդհանրա-
պես, հաշվապահության դրվածքը կոլխոզում, վորով ժամանակին
ճշտությամբ ստուգվում և յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի կատարած
աշխատանքը, նրա քանակն ու վորակը, ստացված արդյունքը
և համապատասխան դրան կոլխոզնիկի՝ աշխատողիկում անմիջա-
պես գրանցվում և նրան հասանելիք աշխուրհի քանակը:

Քիչ չեն գեպքերը, յերբ աշխուրհը կոլխոզնիկի աշխատող-
կում գրանցվում են 2—3 ամիսը մեկ անգամ, կամ՝ ամիսը մեկ
անգամ: Իսկ թե ինչ չափով իրականությունը կհամապատաս-
խանի այդ գրանցումը, ինքնին հասկանալի չէ, քանի վոր պարզ
է, թե 2—3 ամիս հետո գրանցված աշխուրհը վորքան ստույգ և
ճիշտ կարող են լինել:

Շատ կոլանտեսություններում համարյա թե քայակայում է
կատարված աշխատանքի և տրվելիք աշխուրհի ամենուրյա ստու-
գումը, իսկ բրիգադների ներսում տիրում է հաժապարհման
ակզրուները: Որինակ՝ Փարաքարի կոլխոզի 1932 թ. № 2 բրիգադի
դեկավարը մեծ վագերություն մեզ պատմում էր, թե ինչպիսի
նվաճումներ ունեն իրենց կոլանտեսությունում գործավարձի կի-
րառման ասպարիզում, իսկ յերբ խորանում ենք՝ պարզվում է,
վոր ամբողջ բրիգադով աշխատանքը կատարում են և ապա հա-
ռանելիք աշխուրհը «ախպոր նման» բաժանում իրար մեջ, իսկ
թե ով ինչ վորակի և վագրան աշխատանք է կատարել, հայտնի

չէ, վորովհետև տնհատական գործարքն աղավաղված է, հետևա-
պես հնարավոր չէ վնչ մի հաշվառում, թե՛ վորակի և թե՛ քանակի
վերաբերմամբ: Նույն դրությունն այսօր գոյություն ունի շատ
կոլանտեսություններում:

Յուրաքանչյուր կոլխոզնիկ պետք է լավ գիտակցի, վոր
գործավարձի ճիշտ կերպումը կոլանտեսականի արտադրողա-
նության բարձրացման կարևոր գործոններից մեկն է, վոր բո-
աշխուրհի վարձատրման ձեռք հնարավոր չէ ճշտությամբ կիրառել՝
առանց աշխատանքի գործավարձային սխառմի լրիվ կիրառման:

Այս գեպքում չեն ինչան լուգուցը— «Ով շատ
է լավ աշխատի, նա յեղ շատ կստանա», ով չի աշխա-
տի, վորչինչ չի ստանա»։ Կարցնում է իր նշանա-
կությունը և «ձախ» հակակոլխոզային հավաստ-
քեցման օպորտունիստական թեոթիան տեղ է դրա-
նում: Կոլանտեսականի կամտի բաշխման գոր-
ծում:

Իսկ ի՞նչ է պետք այս սկզբունքը: Իհարկե՝ կուլակներին,
յենթակուլակներին և բոլոր գույնի հակահեղափոխականներին,
վորպեսզի կոլանտեսությունը ներսից պայթեցնեն:

ՈՎ ՎՈՐԲԱՆ ԲԵՐԲ ՊԵՏՔ Ե ՍՏԱՆԱ

Վորպեսզի հնարավոր լինի տարեվերջում ճիշտ կերպով,
առանց սխառների ու աղավաղումների ասել, թե ով վագրան յե-
կամուտ պետք է ստանա կոլխոզից, ապա անհրաժեշտ է ճշտու-
թյամբ կարգավորել և հաշի առնել, թե յուրաքանչյուր բրիգադ
և կոլխոզնիկ վորքան և ինչ վորակի աշխատանք է կատարել:
Այդ տեսակետից պահանջվում է, վոր կոլանտեսության հաշվառ-
ման և հաշվապահական աշխատանքները դրվեն իրենց բարձրու-
թյան վրա, պարզելով, ի մի գումարելով յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի
անձնական հաշիվը, սկսած աշխատանքների առաջին օրվանից,
ավանսավորումից մինչև բերքի բաշխման օրը:

Վոչ մի կասկած, վոր այս աշխատանքը կոլանտեսական
աշխատանքի ընդգավառում ամենահիմնական և ծանր աշխա-
տանքներից մեկն է և դժվար թե մեր բոլոր կոլխոզները, իրենց
մեկական ուժերով այս խիստ պատասխանատու գործը կարողա-
նան կատարել: Այդ պատճառով հաշվային—կազմակերպչական
գործում անհրաժեշտ է ուժեղ կոլխոզների և շրջանային մարմին-

ների սժանդակութունը թույլ կոխողներին: Այս աշխատանքի համար գուցե և կարիք լինի, վորոշ դեպքում, կոխողի աշխո-
րեքի հաշվին վարձատրել այդպիսիներին (հարեան կոխողներից
ողնութուն յեկած հաշվային աշխատողներին):

Կոտնտեսութեան հաշվառման և հաշվադահական աշխա-
տանքների կարևորագույն հարցերից մեկը, դա բրիգադների աշ-
խատողական առաջադրանքների կատարման ցուցանիշների ստու-
գումն է, համապատասխան վորի, ինչպիս ասված է Համկոմկուսի
Կենտկոմի 1932 թ. փետրվարի 4-ի վորոշման մեջ՝

«Յուրաքանչյուր բրիգադի և բրիգադիների աշխուրերի արժեքը
(աշխուրերի քանակը) պետք և նվազի կամ բարձրանա, նու-
յաժ նրանց աշխատանքի հաշվութուններին:

Ուրեմն բրիգադը և յուրաքանչյուր կոխողնիկ շատ աշխուր
ստանալու համար պետք և ձգտի ստանալ բարձր բերք, խնա-
յաղարար ծախսել իր միջոցները, ստեղծել աշխատանքի ամուր
գիսցիպլինա՝ կիրառելով աշխատանքի սոցիալիստական ձևերը:

Իսկ մյուս կողմից՝ 10—20 տոկոսի սահմաններում բրիգադի
աշխուրերի իջեցման կամ բարձրացման յեղակետը պետք և լինի
հետեյալ հիմնական ցուցանիշների կատարման ապահովումը՝

1. Բրիգադի տարեկան արտադրական առաջադրանքի լրիվ
կատարումը:

2. Աշխատող ձեռքերի, քորշող ուժի և մյուս բոլոր արատ-
դրական միջոցների ռացիոնալ, նպատակահարմար ոգտադրծումը:

3. Կոտնտեսութեան բերքի պաշտպանութեան համար, և բերքի
կորուստների դեմ պայքարի հաշող կազմակերպումը:

4. Աշխատանքի ճիշտ բաժանումը, բրիգադի ներսում ողակ-
ների կազմակերպումն և այլ, հաշվառման դրվածքը, աշխատանքի
սոցիալիստական ձևերի լրիվ կիրառման ու աշխատանքի արտա-
դրողականութեան բարձրացումը:

Պահանջվող այս մի շարք կարևոր խնդիրները կատարելու
համար, բրիգադի ամենորյա խնդիրն է՝

1. Ամենայն ուր, թեկուզ ամենափոքր աշխատանք կատա-
րելու համար, յեկնելով բրիգադի տարեկան արտադրական առա-
ջադրանքի խնդիրներից ու նորմաներից, կազմել որեկան աշխա-
տանքի նախագ, այն բաժանել ողակների և ապա ողակներում կո-
խողների միջև:

2. Ամեն ուր աշխատանքը վերջացնելուց հետո բրիգադի

պարտավոր և ստուգել կատարած աշխատանքի քանակը և վա-
րակը:

3. Ամեն ուր աշխատանքի վերջում, աշխատանքի ստուգումը
ավարտելուց հետո, անմիջապես հաշվել կոխողնիկի կատարած
աշխատանքը և ցույց տալ նրան հասանելիք աշխուրը, չգիտիելով
այդպիսին լանվորական որվա հետ:

4. Անպայման, առանց ձգձգումների հինգ օրը մեկ անգամ
կատարել աշխուրերի գրանցում կոխողնիկների աշխուրքույկ-
ներում:

Աշխատանքի և հաշվառման կազմակերպումն այդպիսի ամուր
հիմքերի վրա դնելուց հետո միայն կոտնտեսութունը տարե-
վե ըջին, առանց սխալների, ճշտութեամբ հնարավորութուն կու-
նենա ասելու, թե վոր կոխողնիկը ի՞նչ աշխատանք և կատարել,
քանի՞ աշխուր ունի, մեկ աշխուրին վորքան միջրք և վորքան
գրամ է հասնում և հետևաբար վորքան յեկամուտ պետք է ստանա
յուրաքանչյուր կոխողնիկ:

ԻՆՉ ՖՈՆԴԵՐ ՊԵՏԲ Ե ԱՌԱՆՁՆԱՑՆԵԼ ՅԵՎ ԻՆՉՊԵՍ ԲԱՇԽԵԼ ԲԵՐԲԸ

Այս հարցն այսօր կոտնտեսական մասսային հետաքրքրող
կարևոր հարցերից մեկն է, վորի շուրջը զասակարգային թշնա-
մին ձգտում է ծավալել իր վնասարար, հակակոխողային աշխա-
տանքները:

Վերն և կոտնտեսութեան յեկամտի բաշխման հաշվութու-
թյունների հիմնական խնդիրը: Առաջին հիմնական խնդիրն է,
արագ կերպով մորիլիզացիայի յենթակել կոտնտեսական վողջ
մասսան՝ բերքահավքը և նրա հաշվառման աշխատանքները հա-
շվութեամբ և ժամանակին ավարտելու համար:

Յերկրորդ և ամենակարևոր խնդիրն այն է, վոր բերքա-
հավքին զուգընթաց ամբողջութեամբ լրացնել պետական պար-
պարտավորութունները:

Յերրորդ խնդիրը, դա ֆոնդերի առանձնացումն է: Համկոմ-
կուսի այս տարվա ոգոստոսի 2-ի վորոշման մեջ որարզ ասված է՝

1. «Կոտնտեսութունները պետութեան հացահատիկ հանձ-
նելու իրենց պետական պարտավորութունները կատարե-
լուց, ՄՏԿ-ների աշխատանքի համար վորպես բնավարծ

նրանց հացահատիկ հանձնելուց և և վարկերը վերադարձնելուց հետո, պետք է սկսեն սերմֆոնդեր կազմել աշխարհագրական ցանքի համար, ստեղծեն ապահովագրական սերմֆոնդեր՝ սերմացվի տեղական կարիքի 10—15 տոկոսի չափով (նայած բերքին), կազմեն կերի ֆոնդեր՝ հանրայնացված անասունների տեղական պահանջի չափով:

2. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմը պարտավորված են խորհրդային և կուսակցական կազմակերպություններին բացի վերոհիշյալներից, չստեղծել վոչ մի այլ ֆոնդ:

3. Վերև մատնանշված բոլոր պարտավորությունները կատարելուց հետո, մնացած ամբողջ հացահատիկը լրիվ բաշխել կուտակահանքների մեջ ըստ աշխուրդի»:

Բայց արդյոք սա նշանակում է, վոր կուտակահանքություններն իրենք իրենց ընդհանուր ժողովի մեծամասնության վորոշմամբ, իրավունք չունեն վորոշ սահմաններում այլ ֆոնդեր ևս առանձնացնել:

Ի պատասխան կոլխոզնիկների բազմաթիվ հարցերին՝ այս ժառին ել պարզ ասված է Համկոմկուսի Կենտկոմի ոգոստոսի 17-ի վորոշման միջ:

«Յեթե կուտակահանքություններն իրենք կամենան՝ իրավունք ունեն, կուտակահանքների առնվազն ²/₈-ի մասնակցությամբ գումարած ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ, ստեղծել կուտակահանքություններում նաև այլ ֆոնդեր, ինչպիսիք են՝ կապիտալ ներդրումների, կարմիր բանակայինների ընտանիքներին ոգնելու, մանկամսուրներ պահպանելու ֆոնդեր»:

Կան մարդիկ, վորոնք Ժողկոմխորհի և Համկոմկուսի Կենտկոմի վորոշումը (հացահատիկի բաշխման մասին), հասկանում են տառացիորեն, վորի հետևանքով և առաջանում է լերկու կարգի վտանգ «ձախ» քյալագոյական ու աջ ոպորտյունիստական:

Վրանք կարծում են, յեթե ոգոստոսի 2-ի վորոշման մեջ ասված է, վոր չի թույլատրվում խորհրդային և կուսակցական կազմակերպություններին բացի ցույց տված ֆոնդերից ուրիշ ֆոնդեր ստեղծել, ապա այն կուտակահանքությունները, վորոնք պետական պարտավորությունները կատարել են ցույց տրված ֆոնդն առանձնացնելով, հետևաբար նրանց մոտ յեկամտի բաշխման աշխատանքները կարելի յեթողնել ինքնահոսի-թող կառու-

րեն այնպես, ինչպես իրենք կուզենան:

Մյուս «ձախ» տրամադրությունն այն, վոր յեթե Կենտկոմը հնարավոր է համարում կամավոր կերպով ֆոնդեր առանձնացնել, ապա և կարելի յե շատ նոր ֆոնդեր ստեղծել և այսպիսով քչացնել բաժանելի ֆոնդի մասը: Ժողկոմխորհի և Համկոմկուսի Կենտկոմի այդ խիստ սկզբունքային և պարզ վորոշումն այսպես կարող է ըմբռնել միայն և միայն կուլակի ախենտ՝ «ձախ» քյալագոյություն, վորը վոչինչ չի ուզում հասկանալ կուսակցության և խորհրդային իշխանության քաղաքականությունից և հատկապես կուտակահանքարության ներկա ետապից բղխող մեր խնդիրներից:

Ավելի ևս վտանգավոր են աջ ոպորտյունիստական կուլակային տրամադրությունները, կապիտալ ներդրումների ֆոնդեր ստեղծելու վերաբերմամբ, վոր յեթե Կենտկոմի վորոշման մեջ այդպիսին պարտադիր չէ դարձված, ապա և կարելի յե այն չառանձնացնել, բայց չե վոր կոլխոզը սոցիալիստական ձևի տնտեսություն է, իսկ սոցիալիստական տնտեսությունն, ինչպես ասում է ընկ. Ստալինը, 16-րդ կուս. համագումարում—պետք է լինի ամենալայն վերաբառագրող տնտեսությունը, այսինքն՝ ավյալ ղեպընում կոլխոզը տարեց-տարի ստեղծելով կապիտալ ներդրումների ֆոնդեր, պետք է բազմացնի, ավելացնի իր անասունների հոտը, կառուցի նոր, կուլտուրական դոմեր, պահեստներ, զանազան հասարակական անհրաժեշտ շենքեր, ավելացնի ցանքերի, տարածությունները, բարձրացնի բերքատվությունը, մի խոսքով ամեն մի նոր տարվա արտադրություն պետք է տարբերվի իր նախորդ տարվա տնտեսության ծավալից, նա պետք է ծավալվի, լայնանա, նա պետք է տա ել ավելի բարձր արտադրանք ու յեկամուտ. ահա այդ հնարավոր է տեսել միայն և միայն կապիտալ ներդրումների ուժեղացումով և նրա նպատակահարմար ոգոտագործումով:

Մի խոսքով պետք է նկատի ունենալ, վոր կապիտալ ներդրումները դրանք սոցիալիստական կուտակման աղբյուրներն են և վոր սոցիալիստական կուտակումը ընդլայնացված, սոցիալիստական վերարտադրություն ստեղծելու միակ ճանապարհն է, վոր սոցիալական կուտակումը տարեց-տարի ամրացնում է կոլխոզը:

ՃԻՇՏ ԲԱՇԽԵԼ ԿԵՐԸ

Գիշ կարևորութեան չի ներկայացնում հերթի բազայի ստեղծումը ու նրա նպատակահարմար ոգտադրածման խնդիրը:

Ինչպես մետաղը վողջ ժողովրդական տնտեսութեան և հայր զյաւաւտնտեսութեան վերակառուցման հիմնական լծակներից մեկն է, այնպես եւ կերթի բազայի ստեղծման և նրա նպատակահարմար ոգտադրածման խնդիրն անասնապահութեան զարգացման ու վերակառուցման կարևորագույն և հիմնական լծակներից մեկն է:

Անցյալ տարիներում կերթի բաժանման զործում հայտարարված «ձախ» հավասարեցման կուրակային պրակտիկան պետք է արմատախիլ արվի, և այն պետք է փոխարինել սոցիալիստական տնտեսապահութեան շահերից բղխող սկզբունքով, այն է՝ կերթի զծով պետական պարտավորութեանները կատարելուց հետո, կուրտնտեսութեան համայնացված և նոր ձևեր բերվելիք անասունների պահանջի չափով կեր պահանջներուց և անձեռնմխելի Ֆոնտ ստեղծելուց հետո՝ մնացած կերը բաժանել անասուն ունեցող և անասուն ձեռք բերելու մտադրութեան ունեցող կուրտնտեսականների աշխուրների վրա:

Իսկ այն կուրտնտեսականները, վորոնք անասուն չունեն կամ ունենալու զեղքում կերով ապահովված են, ապա նրանք կուրտնտեսութեանների կերից չպետք է ստանան, այլ զրա փոխարին նրանք կալանտեսութեանից կարող են ստանալ կերի արժեքի դիմաց լրացուցիչ այլ մթերքներ:

Այսպես միայն կարելի յէ պայքարել և թույլ չտալ վերկնվի այն խայտառակ գրութեանը, վորը տեղի ունեցավ տնցյալ տարի. անասուն չունեցող կուրտնտեսականներից շատերը կերը ստացան և վաճառեցին մասնավոր շուկայում, իսկ անասուն ունեցող կուրտնտեսականների մի մասը կերի անբավարար լինելու պատճառով՝ ծախեցին իրենց անասունները կամ մասնավոր շուկայից թանգ գնելով խոտ գնեցին, վորը շատ ծանր անդրադարձավ թե՛ կուխողնիկի տնտեսութեան և թե՛ վողջ անասնապահութեան վրա: Վոչ մի բողբ չպետք է մոռանալ, վոր անասնակերթի սխալ բաշխումը, ինչպես անցյալ տարի, այնպես և այս տարի կատեցնելու յի սոցիալիստական անասնապահութեան զարգացումը:

Այսպիսով, ուրեմն, պետութեան հանդեպ պարտավորու-

թեանները ճշտութեամբ կատարելուց, ֆոնդերն առանձնացնելուց, հացահատիկը կանոնավոր հաշվելուց և աշխուրերը կարգավորելուց հետո, ճիշտ կերպով (նկատի ունենալով և հաշվելով նաև աշխան աշխատանքների ընթացքում արտադրվիք աշխուրերի քանակը), բաժանում ենք աշխուրերի վրա և տալիս կանխիկ այնքան հացահատիկ (զուրս յեկած ալանները), վորքան հասնում և նրան առ բերքի բաշխման որն ունեցած աշխուրերի համար, իսկ մնացածը պահվելու յէ կուրտնտեսութեան պահեստում՝ աշխան աշխատանքներն ալարտելուց հետո անմիջապես ամբողջ յեկամտի (թե՛ մթերային և թե՛ դրամական) հետ միասին բաշխելու համար:

ԻՆՉՊԵՍ ԲԱԽՇԵԼ ԲԵՐՔԸ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Կոլտնտեսութիւնները կազմակերպւոյն—տնտեսապէս ու քաղաքականապէս ամրապնդելու հիմնական ողակներէց մեկն է բերքի ճիշտ բաշխումը: Բերքի բաշխումը հանդիսանում է կոլտնտեսութիւնների ամբողջ տարվա հաշվեհարդարը, վորի ընթացքում յուրաքանչյուր կոլտնտեսութիւն պետք է հաշիվ տա կոլտնտեսական վողջ մասսաներին, թե ի՞նչպէս նա՝ կիրառելով կուսակցութեան և իշխանութեան դիրեկտիւները՝ բարձրացրել է աշխատանքի արտադրականութիւնը, կոլտնտեսական դաշտերի բերքատուութիւնը, թե ի՞նչպէս պայքարել է կորուստների դեմ և այս բոլորի կապակցութեամբ ի՞նչպէս է նա գործնականում կենսագործում կոլտնտեսականներին ունեւոր դարձնելու լողունը: Կոլտնտեսական բերքի բաշխումը տեխնիկական ու յերկրորդական գործ է. բերքի բաշխումը կոլտնտէրնարարութեան ամենաբարդ—հանդուցային խնդիրներից մեկն է. ահա թե ինչպէս մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտեն ու նրա հանձարեղ առաջնորդ ընկ. ՍՍԱԼԻՆԵՆ այնքան խոշոր ուղարկութիւն են դարձնում այդ հարցին:

Անտարակույս, ինչպէս անցյալում, այս տարի ել ավելի ուժեղ կերպով դասակարգային հակառակորդը, կուսակային մնացորդներն ու նրա ագենտներն աշխատելու յեն մթաղնել առանձին կոլտնտեսականների մաքերը, առաջ քաշել բերքի բաշխման կուսակային սկզբունքը, նպատակ ունենալով դրանով իսկ կասեցնել կոլտնտեսութիւնների ամրապնդման գործը: Կոլտնտեսական լայն մասսաները, մեր կուսակցական ու խորհրդային կազմակերպութիւնները պետք է հանդես բերեն առավելադույն զգաստութիւն, կազմակերպւածութիւն, կոլտնտեսական մասսաների սեփականութիւն դարձնեն բերքի բաշխման աշխատանքային սկզբունքը, բնում խեղդեն առանձին ողակներում հանգես յեկող կուսակային հալածարեցման վորեւ տենդենց:

Անցյալ տարվա կոլտնտեսական բերքի բաշխման գործում թույլ տրված սխալները մեծ մասամբ հետևանք էին այն բանի, վոր տեղական մի շարք կուսակցական, խորհրդային կազմակերպութիւններ չապահովեցին կոնկրետ և ոպերատիւ ղեկավարութիւնը բերքի բաշխման նկատմամբ, բերքի բաշխման բարդ գործը թողին կոլտնտեսութիւնների, հաճախ անկարող

ղեկավարներին վրա. իսկ առանձին կազմակերպութիւններ, ճիշտ է՝ թեւե մասնակցեցին բերքի բաշխմանը, սակայն լրիւ չտիրապետելով բերքի բաշխման սկզբունքներին, թույլ տվին խոշոր սխալներ, վորոնք ծանր կերպով անդրադարձան կոլտնտեսութիւնների կազմակերպչական ու տնտեսական ամրապնդման գործի վրա: Այս տարի պահանջվում է, վորպեսզի մեր շրջանային և թե կենտրոնական այն բոլոր կազմակերպութիւնները, վորոնք վորք ինչ առնչութիւն ունեն դուղի, կոլտնտեսութեան հետ, լայն կազմակերպւած աշակցութիւն ու ոպերատիւ ղեկավարութիւնն ապահովեն բերքի բաշխման գործի նկատմամբ: Բերքի բաշխմանը մասնակցող, այդ բաշխումը ղեկավարող ուժերի համար յուրաքանչյուր շրջանի կենտրոնում անպայման պետք է կազմակերպւին հատուկ կուրս—կոնֆերանսներ՝ 3—5 որ տեվողութեամբ, վորպեսզի այդ աշխատողները կարողանան իրոք ղեկավարել բերքի բաշխման աշխատանքը:

1. ԿԱՐԳԱՎՈՐԵԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ ՅԵՎ ՀԱՇՎԱՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բերքի ճիշտ և ժամանակին բաշխման գրավականը՝ հաշվապահութեան ու յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կատարած աշխատանքի կարգավորումն է: Անցյալ տարի մի շարք կոլտնտեսութիւններում բերքի բաշխման ձգձգումն ու տեղի ունեցած սխալները, յուրացումները, տնտեսաւարութիւնը, սերմի և կերի սխալ առանձնացումը մեծապէս հետևանք էին հաշվապահութեան անկանոնութեան: Պահանջվում է, վորպեսզի կոլտնտէրչութիւնները, հաշվային աշխատողներն շտապ կերպով կարգի բերեն յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կատարած աշխատանքի հաշիւը և պարզեն, թե տարվա ընթացքում յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի ավանսի կարգով վորքան մթերք ու գրամ է տրված: Կարգի բերեն կոլտնտեսութեան դանաղան ճյուղերից ու ձեռնարկութիւններից ստացված ու ստացվելիք յեկամուտների (մթերքով և թե գրամով), պետութեան հանդիպ ունեցած պարտավորութիւնների և առանձին հիմնարկների (մթերումներ, վարկեր, միասհարկ, ջրային հարկ, պետալ և այլն) ունեցած պարտքերի հաշիւը: Այս հաշիւները կարգի բերելուց և պարզելուց հետո, վերստուգիչ հանձնաժողովներն անպայման պետք է ստուգեն վարչութեան ու հաշվապահութեան կողմից ցույց տրված

ամբողջ տարվա յեկամուտներին ու ծախքերին ճշտութիւնը և իրենց գիտողութիւնները, յեղրակացութիւնները ներկայացնեն կոլտնտեսութեան ընդհանուր ժողովին:

Պարզ և, վոր մեր վոչ բոլոր կոլտնտեսութիւններն են ապահովված հաշվային կարող ուժերով. դեռ կան կոլտնտեսութիւններ, վորոնք մշտական հաշվետար չունեն, իսկ վորոշ կոլտնտեսութիւններում աշխատող ցածորակ հաշվային աշխատողները գծվար թե կարողանան բերքի ճիշտ բաշխումը և հաշվային գործի կարգավորումն ապահովել: Պարզ և, վոր այդ թույլ կոլտնտեսութիւններին ոգնութեան պետք և հասնեն հարեան ուժեղ հաշվային աշխատակիցներ ունեցող կոլտնտեսութիւնները: Յուրաքանչյուր կոլտնտեսութեան ուժեղ հաշվային աշխատակից իր պարտքը պետք և համարի, մեր կոլտնտեսութիւնների այս կարեւոր աշխատանքի ընթացքում, իր վրա վերցնելու առնվազն յերկու կոլտնտեսութեան հաշվային գործի կարգավորման աշխատանքը: Ոգնութեան կարգով հարեան թույլ կոլտնտեսութիւններն ուղարկվող հաշվային աշխատակիցներին շահագրգռելու համար անհրաժեշտ կլինի նրանց աշխատանքը վարձատրել վորոշ քանակութեամբ աշխուրներով՝ այն կոլտնտեսութիւնների հաշվին, վորոնց հաշվային գործը նրանք կկարգավորեն:

2. ՃԻՇՏ ԳՆԱՀԱՏԵԼ ՅՈՒՐԱԲՈՒՆՉՅՈՒՐ ԲԵՐԳԱԳԻ ԱՃԽԱՏՆԲԸ

«Յուրաքանչյուր բերգադի և բերգադիւրի աշխուրերի արժեքը (աշխուրերի քանակը) պետք և նվազի կամ բարձրանա նայած նրանց աշխատանքի հաջողութեանը», (Համկոմկուսի փետրվարի 4-ի վորոշումից):

Այս վորոշման հիմնական իմաստն այն և, վոր յուրաքանչյուր բերգադ շահագրգռված լինի աշխատանքի բարձր արտադրականութեամբ, ուժերի ու միջոցների նպատակահարմար դասավորմամբ, նյութերի խնայողաբար գործադրմամբ, ապահովի բարձր բերքատվութիւն: Այդ ցուցանիշների համեմատ՝ լավ աշխատող, բարձր բերքատվութիւն տվող բերգադի աշխուրերի քանակը պետք և բարձրանա և ընդհանրապէս՝ վատ աշխատող, ցածր բերքատվութիւն ունեցող բերգադի աշխուրերը պետք և պակասեցվեն:

Դժբախտաբար այս կարեւորագոյն վորոշումն անցյալ տարի կիրառվեց վոչ բոլոր կոլտնտեսութիւններում, իսկ վորոշ կոլ-

տնտեսութիւններում ևլ այդ վորոշումը կիրառվեց աղավաղումներով, այն և՛ փոխանակ ամբողջ բերգադի աշխատանքի ցուցանիշները հիմք ընդունելու, յեկակեա են ընդունել առանձին կոլտնտեսականների ունեցած աշխուրերի քանակը, մի հանդամանք, վորը յերեք չի կարող հիմք հանդիսանալ աշխուրերի իջեցման կամ բարձրացման համար:

Բերգադների աշխուրերի իջեցման կամ բարձրացման համար յեկակեա պետք և ընդունվեն հետեյալ ցուցանիշները.

1. Բերգադին տրված արտադրական առաջադրանքի կատարումն ու գերակատարումը.
2. Աշխատող ձեռքի, քաշող ուժի և արտադրական միջոցների նպատակահարմար դասավորումն ու ոգտագործումը.
3. Կորուստների դեմ պայքար կազմակերպելը.
4. Կոլտնտեսական գույքի խնամքն ու պահպանումը.
5. Նյութերի խնայողաբար գործադրումը.
6. Ագրո-գոտմիշխումի լրիվ կիրառումը.
7. Բերգադի ներսում յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կատարած աշխատանքի ճիշտ հաշվառումը:

Բերգադների աշխատանքի հանրագումարը տալիս, անդայ՝ մանորեն պետք և հաշվի առնել յուրաքանչյուր բերգադի աշխատանքի կոնկրետ՝ պայմանները. կարող և պատահել, վոր մի բերգադ իր նախատեսված բերքատվութիւնն ապահովի, սակայն այդ ապահովումը հետեանք լինի վոչ թե բերգադի լավ աշխատող ապահովումը հետեանք լինի վոչ թե բերգադի լավ աշխատանքի, այլ բերքատվութեան համար տրված սխալ առաջադրանքի, այլ բերքատվութեան բարենպաստ պայմանների, և քի կամ հողային ու կլիմայական բարենպաստ պայմանների, և ընդհակառակը՝ վորոշ բերգադներ կարող են իրենց պլանները թերակատարել, բերգադից միանգամայն անկախ պատճառներով (կարկտահարութիւն, կլիմայական աննպաստ պայմաններ, բերքատվութեան վոչ—ճիշտ պլան): Պարզ և, վոր այս չափազանց եյական խնդրի քննութեանը պետք և մասնակից դարձնել կոլտնտեսական մասնաներին և միանգամայն որդեկալիք են գնահատական տալ առանձին բերգադների կատարած աշխատանքին, վորից հետո միայն պետք և իջեցվի կամ բարձրացվի բերգադի աշխուրը 10—20 տոկոսով: Կրկնում ենք, վոր իջեցումը կամ բարձրացումը պետք և կատարվի վոչ թե առանձին կոլտնտեսականների նկատմամբ, ինչպիսի անդեհեցներ նկատվում են վորոշ ողակներում, այլ ամբողջ բերգադի, վորպես արտադրական միավորի նկատմամբ:

Վատ աշխատած բրիգադի աշխուրհի իջեցման դեպքում, այդ բրիգադի լավ աշխատող հարվածայինի աշխուրհը ես պետք է նվազի, քանի վոր հարվածայինը պատասխանատու չի վոչ միայն իր անմիջական աշխատանքի համար, այլև ամբողջ բրիգադի աշխատանքների համար: Մեր առաջավոր հարվածային կուտակահաններն իրենց առաջին համագումարում՝ հարվածայինին հետևյալ կերպ են բնորոշել: «Ամեն մի ազնիվ կուտակահան, ամեն մի հարվածային պետք է պատասխանատու լինի վոչ միայն իր համար, այլ նաև առնվազն իրեն հետ աշխատող 10 ընկերների համար»:

3. ՅԵՐԲ ԿԱՐՈՂ Ե ԿՈՒՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԵՐՔԻ ԲԱՇԽԱՆԸ ՁԵՌՆԱԳՐԵԼ

Անցյալի սխալներից մեկն էլ յեղել է այն, վոր կուտակահալթյունները բերքը նույնիսկ լրիվ հավաքելուց հետո սպասում էին տնտեսական տարվա վերջին (դեկտեմբեր—հունվար), վորպեսզի սկսեն բերքի բաշխումը: Այդ պայմաններում կուտակահալթյունը դժվարանում էր կանոնավորել ու դասավորել իր բյուջեն, ժամանակին ցորենն աղալ, կուտակահալթյունը մասնակցել և ընդհանրապես նախապատրաստվել ձմրանը: Ահա թե ինչու համկոմկուսի Կենտկոմի ու Ժողկոմխորհի ոգոստոսի 2-ի վորոշումն ասում է. «Կուտակահալթյունները պետուլթյանը հացահատիկ հանձնելու իրենց տարեկան պարտավորուլթյունները կատարելուց, ՄՏԿ—ների աշխատանքի համար վորպես բնավարձ նրանց հացահատիկ հանձնելուց և վարկերը վերադարձնելուց հետո, պետք է սկսեն սերմֆոնդեր կազմել աշնան և գարնան ցանքի համար, ստեղծեն ապահովագրական սերմֆոնդ սերմացվի տարեկան կարիքի 10—15 տոկոսի չափով (նայած բերքին), կազմեն կերի ֆոնդեր հանրայնացված անասունների տարեկան պահանջի չափով»:

Վերևում մատնանշված բոլոր պարտավորուլթյունները կատարելուց և սահմանված ֆոնդերը կազմելուց հետո՝ մնացորդ հացահատիկը լրիվ բաշխել կուտակահալթյուններին՝ ըստ աշխուրհի: (ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի և Համկ (բ) Կ—ի Կենտկոմի ոգոստոսի 2—ի, 33 թ. վորոշումից):

Վորպեսզի կուտակահալթյունները կարողանան ժամանակին բերքի բաշխմանը ձեռնարկել, նրանք պետք է լարեն իրենց բո-

լոր ուժերը, բերքահավաքի ու կալի աշխատանքներն ավարտեն ամենակարճ ժամանակամիջոցում: Յուրաքանչյուր կուտակահալթյուն պետք է լավ հիշի առաջին պատգամը, այն է՝ առաջին խկ կալից կատարի պետական պարտավորուլթյունը, վերադարձնի իր ստացած պարենային ու այլ վարկերը, վճարի ՄՏԿ-ների աշխատանքի բնավարձը:

4. ԻՆՉՊԻՍ ՖՈՆԴԵՐ ԵՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԿՈՒՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Պետուլթյան հանդեպ ունեցած պարտավորուլթյունները կատարելուց հետո՝ կուտակահալթյունն առանձնացնում է սերմացուն և սերմի ապահովագրական ֆոնդը՝ յեղնելով շրջկենտրոնի կողմից առաջադրված այս տարվա աշնանացանի և 34 թ. գարնանացանի պլաններից: Բացի այս տարվա 15 տոկոս սերմի ապահովագրական ֆոնդից, անպայման պետք է պահել նաև անցյալ տարիների ապահովագրական ֆոնդերից 32 թ. աշնան և 33 թ. գարնան գործադրված սերմացուն: Սերմն անպայման պետք է առանձնացվի կալում անմիջապես, դովի, կշովի և տեղափոխվի սերմացույի համար պատրաստված հատուկ պահեստները: Պետք է խուսափել անցյալի այն պրակտիկայից, յերբ ամբողջ հացահատիկը մացվում էր մեկ ընդհանուր պահեստ, և յերբ վոչ ճիշտ հաշվառման հիման վրա հացահատիկը բաշխվում էր ըստ աշխուրհի, աղա փաստական մնացորդը չեր համապատասխանում այն քանակին, վորը նախատեսված էր առանձնացնել վորպես սերմֆոնդ: Ձեռք խոսում այն մասին, վոր պահեստի մնացորդը հաճախ բոլորովին անպետք էր լինում վորպես սերմացու:

Կերի ֆոնդն առանձնացնելիս՝ պետք է յեղնել կուտակահալթյան համայնացված ու նաև այն անասունների կերի պահանջից, վոր կուտակահալթյունը յենթադրում է դնել մինչև նոր բերքը: Անբարենպաստ տարիներին (ձմրան յերկարելու, գարունն ուշ բացվելու հետևանքով) կերի պահեստուլթյուն չուեննալու համար անհրաժեշտ է նաև վորոշ քանակուլթյամբ կեր առանձնացնել, վորպես անձեռնմխելի ֆոնդ: Այդ ֆոնդի չափը պետք է վորոշել յեղնելով յուրաքանչյուր կուտակահալթյան կոնկրետ պայմաններից, ունեցած կերի ռեսուրսներից:

Կենտկոմի ի պարզաբանումն ոգոստոսի 2-ի վորոշման՝ ոգոստոսի 12-ի վորոշմամբ կրկին անգամ զգուշացնում է և արգելում է «բոլոր կուս. և խորհրդային կազմակերպուլթյուններին»

իրենց կտրգադրութեամբ կոլտնտեսութեաններում լրացուցիչ ֆոնդեր ստեղծել և զբաղւում իսկ պակասեցնել հացահատիկի այն քանակը, վորն յենթակա յե կոլտնտեսականներին բաշխելու՝ ըստ աշխտանքի:

Այս վորոշումն անշեղորեն պետք է կիրառվի կյանքում և վսշ մի կազմակերպութեան վերեւից չպետք է կանխորոշի այս կամ այն լրացուցիչ ֆոնդի առանձնացումը:

Լրացուցիչ ֆոնդի առանձնացման իրավունքը նույն այդ վորոշմամբ բացառապէս միայն կոլտնտեսականների ընդհանուր ժողովին և վերապահվում: «Յեթն կոլտնտեսութեաններն իրենք կամենան՝ իրավունք ունեն կոլտնտեսականների առնվազն յերկու յերրորդի մասնակցութեամբ գումարված ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ ստեղծել կոլտնտեսութեաններում նաե այլ ֆոնդեր, այն է՝ կոլտնտեսութեանների անբաժանելի կապիտալներն ազիւրացնելու, ինչպէս նաե հաղմանդամներին ու կարմիր բանափայտների ընտանիքներին ոգնելու, մանկամսուրներ պահելու ֆոնդեր»:

Այս պարզաբանման անհրաժեշտութեանը բղխել և այն բանից, վոր մեր բազմաթիւ կոլտնտեսութեաններ այս աարժաւորաւ բերքն ի նկատի ունենալով, միանգամայն խելացի կերպով խնդիր են դնում ստեղծված բարենպաստ դրութեանը լայնորեն ոգաագործելու, ինչպէս իրենց կոլտնտեսականների որեցոր աճող անձնական կարիքները բավարարելու, նույնպէս և կուլեկտիւ տնտեսութեաններն ել ավելի ամրապնդելու համար:

Տասնյակ կոլտնտեսութեաններ (Լենինականում, Թալինում, Գորիսում և այլ շրջաններում), յուրաքանչյուր աշխտին միայն հացահատիկ են ստանում 10—15 կիլո և ավելի, այդ հաշիւով առանձին կոլտնտեսականներ իրենց աշխտերի համաձայն ռաաւում են 300—350 փութ, անգամ 400 փութ, տեղ—տեղ նաե 5—600 փութ հացահատիկ, մինչդեռ այդ տնտեսութեանների հաշի պահանջը մինչև 1934 թ. նոր բերքը 100—120 փթից չի անցնում. և միանգամայն բնական է, վոր այդպիսի հաղարաւոր կոլտնտեսականների գլխում միտք է առաջանում դոմ չունեցող հանրայնացված տնտեսների համար դոմ կառուցել, սերմացուները պահպանելու համար պահեստ կառուցել, հնձող—կաղող մեքենաների համար լավ ձիեր գնել, մանկական և կուլտուր կենցաղային ձեռնարկութեանների համար հարմարութեաններ ստեղծել և այլն:

Մեր աեղական կազմակերպութեանների, բերքի բաշխման գործով զբաղվող ընկերների առաջնակարգ պարտականութեան է կազմակերպել ու խելացի կերպով ոգաագործել կոլտնտեսականների այս վերին աստիճանի տեղին, սրտացալ, սոցիալիստական հաղատարութեանը կոլտնտեսական կարգերն ավելի ամրացնելու ասպարիղում:

Մի շարք կոլտնտեսութեաններ կարիք կունենան գոմերի, կթան տնտեսների (Լենինական, Աշտարակ, Ախտա և այլն), մյուսները, հիմք ընդունելով իրենց հեռանկարները, անհրաժեշտութեան կզգան զարկ տալու կոլտնտեսութեան յերկրորդական տնտեսական ճյուղերին (ճագարաբուծութեան, թռչնաբուծութեան, մեղվաբուծութեան և այլն): Բերքի բաշխման ընթացքում պետք է քննարկվեն այսպիսի խնդիրները և լուծվեն իրենց իսկ կողմնականականների միջոցով: Պետք է գլխավորել կոլտնտեսական մասնակցի այդ նախաձեռնութեանը, հետեւ վորպեսզի կոլտնտեսականների վորոշմամբ կատարվող հատկացումներն ոգաագործվեն ավելի րացիոնալ և նպատակահարմար կերպով:

Վճռականորեն պայքարելով բոլոր այն փոքրների դեմ, վորոնք զանազան պատրվակներով կցանկանան խախտել ֆոնդերը կազմակերպելու կարգը, վերեւից կոլտնտեսութեան վզին փաթաթել այս կամ այն հատկացում կատարելը, հանդիպական սլանները, այլն, և միայն ու միայն հենվելով կոլտնտեսականների սեփական նախաձեռնութեան վրա, մեր շրջանային կուս. և խորհրդային կազմակերպութեանները, հատկապէս ՄՏԿ-ների քաղաքականները պետք է ոժանդակեն կոլտնտեսականներին անշեղ կիրառելու կառավարութեան ու կուսակցութեան վորոշումները՝ կոլտնտեսութեանները բարեկեցիկ կյանքի ուղիով հաղթականորեն առաջ աննելու համար:

5. ԲԵՐՔԻ ԲԱՇԽՄԱՆ ԸՆԹԱՅԻՆՄ ՄՈՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԶՊԵՏԻ Ե ՏԱԼ ԱՇՆԱՆ ԱՄԻՍՆԵՐԻՆ ԿՍԱՐԱՎԵԼԻՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Հացահատիկի բերքահաւաքն ավարտելը դեռ չի նշանակում վոր (մասնավորապէս մեզ մոտ) տնտեսական տարին ու կոլտնտեսական աշխատանքներն ավարտված կարելի յե համարել, քանի վոր տեխնիքական կուլտուրաների մշակման և բերքահաւաքի աշխատանքները շարունակվում են, իսկ տնտեսապահական կոլտնտեսութեաններում աշխատանքը շարունակվում է նաե ձմեռվա

ամիսներին: Այս բոլորին պիտի ավելացնել նաև այն, վոր աշնան ամիսներին կատարվիլու յն աշնան վարուցանքը: Հացահատիկի բաշխման ժամանակ անտեսել այս բոլոր աշխատանքները միանգամայն սխալ կլինի, մասնավորապես վոր մեր կոլտնտեսութիւնների զգալի մասն իրենց բերքը մեծ մասամբ ստանում են առաջիկա յերկու—յերեք ամիսներում: Այստեղից պարզ է, վոր բերքի հացահատիկային մասի, ինչպէս նաև մյուս բոլոր մթերքների բաշխման ժամանակ հաշվի պետք է առնել վոչ միայն մինչեւ հացահատիկի բաշխման որը յեղած աշխուրները, այլև այն աշխուրների քանակը, վոր գործադրվելու յն աշնան հերկի, աշնանացանի ու տեխնիքական կուլտուրաների մշակման և բերքահավաքի ժամանակ:

Յուրաքանչյուր կոլտնտէվարչութիւն պետք է հաշվի առնի այդ աշխատանքների վրա գործադրվող աշխուրների ընդհանուր քանակը, վորն անպայման պետք է հաստատվի կոլտնտեսութիւն ընդհանուր ժողովի կողմից: Լրացուցիչ աշխուրները գումարվում են ֆաստորեն յեղած աշխուրների այն թվի վրա, վորը գոյացել է 33 թ. հունվարից սկսած մինչեւ բերքի հացահատիկային մասի բաշխման որը: Բերքը պետք է բաշխել աշխուրների այդ ընդհանուր գումարի վրա, վորոշելով յուրաքանչյուր աշխուրին հասնող մթերքի քանակը: Հացահատիկի հավաքման և կալման աշխատանքն ավարտած կոլտնտեսութիւնները կարող են ձևաւորել հացահատիկի բաշխմանը՝ այն հաշվով, վոր մինչ այդ որը յեղած փաստական աշխուրների համար յուրաքանչյուր կոլտնտեսական ստանա իրեն հասանելիք հացահատիկը, իսկ հետագա աշխուրներին հասնող հացահատիկը մնա կոլտնտեսութիւնում և բաշխվի նախատեսվող աշխատանքներն ավարտելուց հետո:

Պետք է անպայման հաշվի առնել մի կարեւոր հանգամանք, վորն անցյալ տարի խոշոր դժվարութիւնների առաջ կանգնեցրեց կոլտնտեսութիւններին. դա հետագա աշխատանքների վրա գործադրվող աշխուրների ռեսուրս քանակը պարզելու խնդիրն է: Նախատեսվող աշխուրների քանակը սխալ հաշվելը կարող է տալիս զրո-թիւն ստեղծել, վոր աշխուրների մի մասը մնա առանց վարձատրութիւն և կոլտնտեսականներից վոմանք դրա հետեւանքով պահանջ կունենան, իսկ վոմանք՝ ընդհակառակը՝ շատ ստացած կլինեն:

Այդ գրութիւնը կանխելու համար, պետք է ճիշտ վորոշել բոլոր այն աշխատանքները, վորոնք կատարվելու յեն և վորոնց վրա գործադրվելու յեն անհրաժեշտ քանակութեամբ աշխուրներ:

թիւերի մացութիւններից խուսափելու համար նույնիսկ կարելի չէ նախատեսվող աշխուրների քանակը վորոշ տոկոսով ավելի վերցնել, այդպիսով տարեկան ճիշտ կլինի ուղղումներ մտցնել և կոլտնտեսական ավելի կամ պակաս մթերք չի ստանա:

6. ԱՊԱՀՈՎԵՆՔ ԱՆԵԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՀՈՏԻ ԸՆԴԱՅՆԱԾ ՎԵՐԱԲԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Կոլտնտեսութիւն յեկամուտների բաշխման ժամանակ պետք է լուրջ ուշադրութիւն դարձնել տարվա ընթացքում պակասած (խոտանված, սատկած, տնտեսութիւն կարիքների համար մորթված և այլն) անասունների արժեքը վերականգնելու խնդրի վրա: Իրա համար անհրաժեշտ է հաշվի առնել տարվա ընթացքում ունեցած անասունների աճումը կոլտնտեսութիւն գներով և այդ աճման հաշվին վերականգնել վերելում թված ձեռով պակասած անասունների արժեքը՝ նույնպէս կոլտնտեսութիւն գներով: Յեթե աճման գումարն ավելի չէ պակասած անասունների արժեքից, ապա այդ դեպքում մնացորդի մի մասը հատկացվում է հոտի լայնացման վերաբարտադրութիւն նպատակին, իսկ մյուս մասը, յեթե պիտանի է տնտեսութիւն մեջ թողնելու համար մտցրվում է տնտեսութիւն ընդհանուր յեկամուտի մեջ՝ կոլտնտեսականներին բաշխելու համար: Յեթե բաշխման յենթակա այդ թվի մեջ կան պիտանի անասուններ, ապա կոլտնտէվարչութիւնը դրանք թողնում է տնտեսութիւն մեջ և դրանց փոխարեն կարող է նույն արժեքով այլ անասուններ խոտանել ու գումարը բաշխել: Յեթե տարվա ընթացքում կոլտնտեսութիւններից պակասած անասունների արժեքն ավելի չէ քան աճած անասունների արժեքը, այդ դեպքում տարբերութիւնը ծածկելու համար ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ կոլտնտեսութիւն յեկամուտից հատուկ գումար է առանձնացվում, վորպէսզի հնարավոր լինի այդ գումարով ձեռք բերել այնքան անասուն՝ վորով յեղած աճման հետ միասին հնարավոր լինի վերականգնել կոլտնտեսութիւն յոտը և ապահովել նրանց ընդլայնած վերաբարտադրութիւնը:

7. ՃԻՇՏ ԲԱՇԽԵԼ ԿԵՐՔ ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Կոլտնտեսութիւնը կերի պետական պարտավորութիւնները կատարելուց հետո, համայնացված անասունների համար անհրա-

ժեշտ քանակութեամբ կերի պաշար (խոտ, դարման, սիլոս, դարձ, վաքսակ, և այլն) առանձնացնելով և կերի անձեռնմխելի ֆոնդ կազմելով մնացած ամբողջ կերի պաշարը բաշխում է կոլտնտեսականներին ըստ յուրաքանչյուրի ունեցած աշխուրհի, իհարկ և հաշվի առնելով նաև այն աշխուրհը, վորոնք գործադրվելու յեն մինչև մտարիվ վերջն աշնանացանի և այլ աշխատանքներում:

Ձե վոր կան կոլտնտեսականներ, վորոնք անասուններ չունեն, հետեւապես և կերի կարիք չեն զգում: Այդ դեպքում պետք է վաճառել հետեւյալ կերով. այն կոլտնտեսականները, վորոնք ցանկանում են անասուն ձեռք բերել, իհարկե, պետք է կեր ստանան իրենց աշխուրհի փոխարեն, իսկ այն կոլտնտեսականները վորոնք անասուն չունեն և կերի կարիք չեն զգում, նրանց հասանելիք կերը տրվում է անասուն ունեցող կոլտնտեսականներին, նրանց անասունները կերով լրիվ ապահովելու նպատակով, վորի փոխարեն կեր չստացող կոլտնտեսականին պետք է բաժարարել այլ միջոցներով՝ կեր ստացող կոլտնտեսականի հաշվին:

Տեղեւում յեղած այն տեսակետը, թե կոլտնտէվարչութունները կերի այս փոխանակութեան գործին իբր թե չպետք է խառնվին, միանգամայն սխալ է: Կերի ընդհանուր բաշխման գործը, ինչպես և կերը կոլտնտեսականների միջև փոխանակելու գործը պետք է հաաարվի կոլտնտէվարչութեան անմիջական մասնակցութեամբ ու զեկավարութեամբ, իհարկե, կոլտնտեսականների փոխադարձ համաձայնութեամբ:

Կերի բաշխումը ճիշտ չկատարելը և կոլտնտեսականների անհատական ոգտագործման տակ յեղած անասունները կերով չապահովելը խոշոր չափով կանգնողառնա անասնապահութեան զարգացման վրա, այն իմաստով, վոր կոլտնտեսականներից վորմանք կեր չունենալու պատճառով ստիպված կլինեն իրենց անասունները վաճառել, մորթել, իսկ վորոշ կոլտնտեսութեւններում կերի կարիք չզգացող կոլտնտեսականներ իրենց ստացած կերը պետք է շուկա հանեն, մինչդեռ կերի կարիք զգացող կոլտնտեսականներն ստիպված կլինեն շուկայից կեր գնելու, մի բան, վոր վնասակար ու սխալ կլինել հենց կոլտնտեսական աշխատանքի ռացիոնալ կազմակերպման տեսակետից: Իհարկե, կերի նմանորինակ բաշխումը յերեք արգելք չպետք է հանդիսանա, վորպետք է առանձին կոլտնտեսութեւններում, յերբ կոլտնտեսութեւնը և կոլտնտեսականն իրենց պետական պարտավորութեւն

ները կատարել են ու անասունները կերով լրիվ ապահովել են, ապելցուկ կերը շուկա հանել ու վաճառել:

Կերի բաշխման ժամանակ անպայման աչքաթող չպետք է առնել մի հանգամանք. ամբողջ համայնացված անասունների համար պահանջվող կերը և անձեռնմխելի կերի ֆոնդը պետք է վորոշվի և առանձնացվի ընդհանուր կերի քանակից, և նորմիվորոշվի և առանձնացորդը (քաշով արտահայտված) բաշխվի կոլտնտեսականներին, վորպետք է կանխվի անցյալի սխալը, յերբ վորոշ ճիշտ հաշվաւման հետեւանքով ընդհանուր կերի պաշարից նախ կեր եր բաշխվում կոլտնտեսականներին, իսկ հետո մնացորդը չեր ապահովում համայնացված անասուններին ու դժվարին պայմանների առաջ կանգնեցնում կոլտնտեսութեւնը:

8. ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՅԵՎ ՍՊԵՍԱՐԿՈՂ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԻ ՎԱՐՉԱՏՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Կոլտնտեսութեւնների ղեկավար և սպասարկող կազմին աշխուրհով բաժարարելու կարգը վերադաս որդանների կողմից սահմանված է հետեւյալ կերպ. վոր կոլտնտեսութեւն վարչատնտեսական ապարատի (կոլտնտ. նախագահները, ֆիզիկական աշխատանքից ազատված վարչանդամները, ճյուղերի վարիչները, գրատանքից ազատված վարչանդամները, պահեստապետները, պահակները, ժանկհիմարկների ու հասարակական սննդի աշխատակիցներ) վրա ծախսվող աշխուրհը յերեք չպիտք է գերազանցվի (նայած կոլտնտէվ մեծութեան ու նրա տնտեսութեան բարդութեան) կոլտնտեսութեւնում գործադրված բոլոր աշխուրհի 8 տոկոսից:

Իսկ կոլտնտեսութեան գրամական ծախքերը (փոստ—հեռագրական, գրասենյակային, վառելիք, լուսավորութեւն, գործուղողութեւն, գրական ու լրագրի բաժանորդագրութեւն վարչութեան համար և այլն) չպետք է գերազանցեն կոլտնտեսութեան գրամական յեկամտի 1,5 տոկոսից:

Աշխուրհի այս ընդհանուր քանակը բաշխվում է վարչական ապարատի առանձին աշխատավորների մեջ, յիշելով յուրաքանչյուրի կատարած աշխատանքի բնույթից: Սակայն այստեղ պետք է հիշել, վոր վարչական ապարատի աշխատողները քանի աշխուրհ ել վոր ունենան, միջերը պետք է ստանան ամբողջ տարին բարեխղճորեն աշխատած կոլտնտեսականի չափ: Որինակ՝ յենթադրենք կոլտնտնախադանը վերը բերված հաշվի հիման

վրա ունի 320 աշխուր, մինչդեռ նույն կոլտնտեսություն մեջ լավագույն կերպով աշխատող կոլտնտեսական ունի 260 աշխուր, այս ղեկավարում կոլտնտեսականությանը միջերը պետք է ստանա 260 աշխուրի հաշվով, իսկ մնացած աշխուրերի վերաբերյալ պետք է դրամ ստանա:

Բերքի բաշխման նախորդակին յուրաքանչյուր կոլտնտեսություն միանգամ ևս պետք է վերանայի ու ստուգի կոլտնտեսական յերկրորդական աշխատանք կատարողների (պահակների, գոմապահների, ոժանդակ ձեռնարկներում աշխատողների և այլն աշխուրերի ընդհանուր գումարը, այն հաշվով, վոր նրանց աշխուրերի ընդհանուր քանակը յերբեք չգերազանցի դաշտում վորակյալ աշխատանք կատարող կոլտնտեսականների աշխուրերին, քանի վոր աշխուրն այն հիմնական չափանիշն է, վորով կոլտնտեսականը մասնակցում է բերքի բաշխմանը, և յեթե յերկրորդական աշխատանք կատարողները շատ աշխուր ստանան, ապա կոլտնտեսություն մեջ վոչ մի խիթան չի լինի վորակյալ ու ծանր աշխատանք կատարելու համար:

9. ՖՈՆԴԵՐԸ ԳՈՐԾԱՐԵՒ ԲԱՅԱՌԱՊԵՍ ԻՐԵՆՅ ՆՊԱՏԱԿԻՆ

Կոլեկտիվ տնտեսության արտադրության լայնացման ու ամրապնդման համար հատկացվող ֆոնդերի շարքում խոշոր ու վճռական նշանակություն ունի անբաժանելի զբաղված լինելու հաշվարկայնությունը: Այս ֆոնդը, բացի նրանից, վոր հանդիսանում է սոցիալիստական կուտակում, գյուղատնտեսություն մեջ ընդլայնած վերարտադրությունն ապահովող միջոցներից մեկը, այլև հանդիսանում է այն հիմնական շաղախը, վորն ամբողջովին կապում է կոլտնտեսականին կոլտնտեսային արտադրության հետ:

Յեթե վերցնենք միայն վերջին յերկու-յերեք տարվա անբաժանելի ֆոնդերին արված հատկացումները, կտեսնենք, վոր դրանք կոլտնտեսությունների տրամադրություն տակ յեղած զբաղված լինելու շարքում զգալի տեղ են գրավում և նրանց տեսակարար կշիռը տարեց-տարի բարձրանում է: 1931 թ. կոլտնտեսությունների յեկամուտներից այդ նպատակին հատկացվել է 1. 687. 000 ուրբի, 1932 թ.՝ 3.747.000 ու, իսկ ընթացիկ 1933 թվին՝ նախնական տվյալներով՝ անբաժան ֆոն-

դերին հատկացվելու յե ժող 6.000.000 ուրբի (յեղնելով այս տարվա առատ բերքից):

Դժբախտաբար վոչ բոլոր կոլտնտեսություններն այդ նպատակային հատկացումները՝ անբաժանելի զբաղված լինելու զործադրել են իրենց նպատակին. առանձին կոլտնտեսություններ այդ գումարներն ոգտագործել են վորպես շրջանառու միջոցներ—կիր գնելու, գործիքներ վերանորոգելու համար և այլն, իսկ վորոշ կոլտնտեսությունների լեռնային ղեկավարներն անբաժանելի ֆոնդից զբաղական աշխատանք են տվել կոլտնտեսականներին: Նման ձևով անբաժանելի ֆոնդերը ցրվել են գալես և տնտեսության մեջ վոչ մի զբաղական եֆֆեկտ չեն տալիս:

Անբաժանելի ֆոնդերը պետք է ոգտագործվեն հիմնական ներդրումների ուղղությամբ, այն է՝ անասնապահական շրջաններում՝ գոմեր կառուցելու, մթերատու անասուններ գնելու, այգեգործական շրջաններում՝ այգիների տարածությունը լայնացնելու, դաշտային շրջաններում՝ քաշող ուժ և գյուղմեքենաներ գնելու, նաև հիմնական մի խորատիվ կառուցումներ կատարելու համար:

Այս տարի բերքի բաշխման տոնջությամբ՝ անբաժանելի ֆոնդերի նպատակահարմար ոգտագործման խնդիրն էլ ավելի պետք է սրվի, և յուրաքանչյուր կոլտնտեսության ընդհանուր ժողովը հատկացումներ կատարելու հետ միասին՝ պետք է նշի այդ գումարներն ոգտագործելու վորոշակի նպատակն ու կարգը:

Հողբաժինները, ՄՏԿ—ները, քաղբաժինները պետք է հսկողություն սահմանեն այդ գումարները ճիշտ նպատակին ոգտագործելու վրա:

Կուտակցության հունվարյան պլենումում, հարվածային կոլտնտեսականների Համաժողովներական առաջին համագումարում արտասանած իր ճառերում ընկ. Ստալինը հանձարեղ կերպով գնց կոլտնտեսական շարժման հետագա հաղթանակների բոլշևիկյան ուղին: Ընկ. Ստալինի անմիջական նախաձեռնությամբ և ղեկավարությամբ կազմակերպված քաղբաժինները խոշոր բեկում առաջացրին կոլտնտշինարարության ասպարիզում և այսոր այդ բոլորի հետևանքով, կուտակցության առաջնորդ լողունգը կոլտնտեսությունների բոլշևիկացման, կոլտնտեսականների ունեորի մակարդակին հասցնելու մասին՝ ուսով գործի յե վերածվում:

Կոլեկտիվ աշխատանքի խոշոր առավելությունները, վորոնք

տկնբախ են հատկապես այս տարի, բերքի բաշխման ընթացքում աշխատավոր լայն մասսաների սեփականութիւնը պետք է դարձնել, ջախջախիչ և անհաշտ պայքար կազմակերպել դասակարգային թշնամու և նրա ագենտների դեմ, ոպորտուն նիստերի դեմ, և ծավալուն մասսայական—քաղաքական դաստիարակչական աշխատանքի միջոցով հաղթարավոր մենատնտես աշխատավորների նոր հոսանք ստեղծել դեպի կոլտնտեսութիւնները:

ԿՈՒՆՈՋՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՖՈՆԴԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՅՍՀԱՏԻԿՆ ԸՍՏ ԱՇԽ- ՈՐԵՐԻ ԿՈՒՆՈՋՆԻԿՆԵՐԻՆ ԲԱՇԽԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

(ԽՍՀՄ ԺԿԽ ՅԵՎ ՀԱՄ. Կ (Բ) Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ)

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմը նկատի ունենալով, վոր առանձին կոլտնտեսութիւններ արդէն կատարել են պետութեանը հացահատիկ հանձնելու տարեկան պլանը, վորոշում են՝

1. Կոլտնտեսութիւնները պետութեանը հացահատիկ հանձնելու իրենց տարեկան պարտավորութիւնները կատարելուց, ՄՏԿ-ների աշխատանքի համար վորպես բնավարձ նրանց հացահատիկ հանձնելուց և վարկերը վերագործնելուց հետո, պետք է սկսեն սերմֆոնդեր կազմել աշնան և դարնան ցանքի համար, ստեղծեն ապահովագրական սերմֆոնդեր սերմացվի տարեկան կարիքի 10—15 տոկոսի չափով (նայած բերքին), կազմեն կերի ֆոնդեր հանրայնացված անասունների տարեկան պահանջի չափով:

2. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմը պարտավորեցնում են խորհրդային և կուսակցական կազմակերպութիւններին՝ բացի վերոհիշյալներից վոչ մի այլ ֆոնդ չստեղծել:

3. Վերև մատնանշված բոլոր պարտավորութիւնները կատարելուց հետո մնացած ամբողջ հացահատիկը լրիվ բաշխել կոլտնտեսականների մեջ ըստ աշխտրերի:

4. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(բ)Կ Կենտկոմը կրկին հիշեցնում են, վոր վոչ մի հանդիպական պլան չի թույլտարվում հացահատիկ հանձնելու ասպարիզում և հանդիպական պլան թույլ տալու համար մեղավոր անձինք կենթարկվեն քրեական պատասխանատվութեան:

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի նախագահ՝ ՄՈՒՆՏՈՎ (Սկրյաբին)

ՀԱՄ. Կ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղար՝ ՄՏԱԼԻՆ

ԿՈՆՏՆԵՍՏԻՏՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐ ՖՈՆԴԵՐ ԿԱԶ- ՄԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

ԽՍՀՄ ԺՈՂԿՈՄԽՈՐՀԻ ՅԵՎ ՀԱՄ. Կ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ

Նկատի ունենալով առանձին կոլտնտեսությունների և կոլ-
տնտեսականների հարցումները, ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհը և ՀԱՄ.
Կ(Բ)Կ Կենտկոմը բացատրում են՝

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի և Համ. Կ(Բ)Կ Կենտկոմի «Կոլտնտե-
սությունների կարիքների համար ֆոնդեր կազմելու և հացահա-
տիկը կոլտնտեսությունների միջև ըստ աշխտերի բաշխելուն»
վերաբերյալ վորոշումով, խորհրդային և կուսակցական կազմա-
կերպություններին արգելվում և իրենց կաբաղվածություններով
լրացուցիչ ֆոնդեր ստեղծել կոլտնտեսություններում և դրանով
խեղ նվազեցնել հացահատիկի այն քանակը, վորը պետք է բա-
ժանվի կոլտնտեսականների մեջ ըստ աշխտերի:

Այդ վորոշումով ապահովվում և իրենց կոլտնտեսականների
իրավունքը՝ ազատորեն տնտրելու այն հացահատիկը, վորը
ձևում և կոլտնտեսություններում վերջիններիս պետություն հան-
դես իրենց պարտավորությունները կատարելուց, սերմացվի ա-
պահովության ու կերի պարտադիր ֆոնդեր կազմելուց հետո:

Հաստատելով, վոր պետք է անշեղորեն կատար անել այդ
վորոշումը, վորով խորհրդային և կուսակցական կազմակերպու-
թյուններին արգելվում և ստեղծել այլ ֆոնդեր, բացի ԽՍՀՄ-ի
Ժողկոմխորհի և Համ. Կ(Բ)Կ-ի Կենտկոմի 1933 թ. ոգոստոսի 2-ի
վորոշման մեջ մատնանշված սերմացույի, ապահովության և կերի
ֆոնդերից, ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(Բ)Կ Կենտկոմը
բացատրում են, վոր յեթե կոլտնտեսություններն իրենք կամենան,
իրավունք ունեն կոլտնտեսականների առնվազն $\frac{2}{3}$ մաս-
նակցությամբ զուգարված ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ, ստեղ-
ծել կոլտնտեսություններում նաև այլ ֆոնդեր, այն և՛ կոլտնտե-
սությունների անրաժանելի կապիտալներն ավելացնելու, ինչպե-
ստե հաշմանդամների ու կարմիր բանակայինների ընտանիքնե-
րին ոգնելու, մանկա-մսուրներ պահելու ֆոնդեր:

ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի նախագահ՝ ՄՈՂՈՏՈՎ (ՍԿՐՅԱԲՈՒ)

ՀԱՄ. Կ(Բ)Կ Կենտկոմի քարտուղար՝ ՍՏԱԼԻՆ

1933 թ. ոգոստոսի 13-ին

Հ. Ս. Խ. Հ.

Հ ո ղ ժ ո ղ կ ո մ ա մ

№ 6—04/2

Սեպտեմբերի 1933 թ.

Յերեվան

ՀՈՂԲԱԺՆԻՆՆԵՐԻՆ

ՊԱՏԺԵՆ ՄՏ-ԿԱՅԱՆՆԵՐԻՆ

ԿՈՆՏՆԵՍՏԻՏՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1933 թ. ԲԵՐՔԻ ԲԱՇԽՄԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳԸ

ՀԱՅԱՀԱՏԻԿԻ ԲԱՇԽԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ.

1. Կոլտնտեսությունները պարտավոր են առաջին կալից
կատարել պետական պարտավորությունները, վերադարձնել պե-
տությունից փոխարինարար վերցրած հացահատիկը:

2. ՄՏ-կայանի կողմից կատարած աշխատանքների դիմաց
հասանելիք ընամթերքն ամբողջությամբ հանձնել:

3. Չանազան հիմնարկ-ձեռնարկների և հարևան կոլխոզնե-
րից փոխարինարար վերցրած հացահատիկի վերադարձումը:

4. Ապահովել 33 թ. աշնանացանի և 34 թ. դարնանացանի
ըստ յուրաքանչյուր կոլխոզի տված պլանի, անհրաժեշտ քանա-
կությամբ մաքրված, գտված և լավ վորակի սերմացույի:

5. Վերականգնել նախկին տարիների դործադրված ապա-
հովադրական սերմֆոնդը և առանձնացնել այս տարվա ապահո-
վադրական սերմֆոնդը, սերմացվի մեկ տարվա պահանջի 10—15
տոկոսի չափով:

6. Առանձնացնել հացահատիկից անատնակեր (դարի, վար-
սակ) բանոդ ձևերի համար:

7. Ս. Խ. Հ. Մ Ժողկոմխորհը և Համ. Կ(Բ)Կ Կենտկոմը
բացատրում են, վոր յեթե կոլտնտեսությունները իրենք կամե-
նան, իրավունք ունեն կոլտնտեսականների առնվազն $\frac{2}{3}$ մաս-
նակցությամբ զուգարված ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ, ստեղ-

ծել կոլտնտեսություններում նաև այլ ֆոնդեր, այն է՝ կոլտնտես-
ությունների անբաժանելի կապիտալներն ալելացնելու, ինչպես
նաև հաշմանդամներին ու կալմեր բանակայիններին ընտանիքնե-
րին ոգնելու, մանկատները պահելու ֆոնդեր:

Այս բոլոր հատկացումները կատարելուց և հացահատիկի
բերքահավաքի աշխատանքներն ամբողջությամբ ավարտելուց
հետո, բերքը պետք է բաշխել կոլտնտեսականներին աշխուրհի
համաձայն:

Այն կոլտնտեսներում, վորտեղ հացահատիկի բաշխումը հետո
նորից հացահատիկի յեկամուտ և ստացվելու բամբակի, ծխախո-
տի, խաղողի և այլ մթերքների դիմաց, հացը բաշխելիս պետք է
հաշվի առնել հետագայում ստացվելիք հացահատիկը ևս, վորից
հետո՝ կատարել հացահատիկի բաշխում այն հաշվով, վոր վերջ-
նական բերքի բաշխման ժամանակ յուրաքանչյուր կոլտնտեսա-
կանի աշխուրհն ընկնի հավասար քանակությամբ հացահատիկ:

Բերքը բաշխելիս պետք է նկատի առնվի կոլտնտեսու-
թյուններում մինչ այդ որը յեղած աշխուրհ քանակը, նույնպես
և այն աշխուրհ, վորոնք ստացվել են աշնան բերքի, աշնանացանի
և այն աշխուրհ, վորոնք մշակման, բերքահավաքի և մինչև
տեխնիքական կուլտուրաների մշակման, բերքահավաքի և մինչև
բերքի վերջնական բաշխման որը տնտեսության այլ ձյուղերից
դոյացած աշխուրհը. յուրաքանչյուր կոլտնտեսի վարչություն յինն-
դոյացած աշխուրհները ծավալից, հաշվում և այդ աշխատանք-
ով նշված աշխատանքներին ծավալից, հաշվում և այդ աշխատանք-
ներին վրա գործադրվելիք աշխուրհի քանակը, վորը հաստատվում
և կոլտնտեսի ընդհանուր ժողովի կողմից:

Լրացուցիչ աշխուրհը գումարվում են կոլտնտեսում փաստորեն
յեղած աշխուրհների այն քանակի վրա, վոր գոյացել է 1933 թ. հուն-
վարից սկսած մինչև հացահատիկի բաշխման որը և հացահատիկի
ամբողջ քանակը բաշխվում է այդ աշխուրհների վրա, պարզելով
յուրաքանչյուր աշխուրհն համող հացահատիկը:

Հացահատիկի հավաքման և կալման աշխատանքներն ա-
վարտած կոլտնտեսները ձեռնարկում են հացահատիկի բաշխմանը,
այն հաշվով, վոր մինչ այդ որը յեղած փաստական աշխուրհի
դիմաց յուրաքանչյուր կոլտնտեսական ստանում է հասանելիք
հացահատիկը: Հետագա աշխատանքներին համող հացահատիկը
փնտրվում է կոլտնտեսում և բաշխվում է նախատեսվող աշխատանք-
ներն ավարտելուց հետո:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 1. Յուրաքանչյուր տեսակի
մթերք բաշխում են նույն կարգով, ինչպես բաշխվում է

հացահատիկը սույն հրահանգի համաձայն:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— 2. Կոլտնտեսում բերքը վերջնակա-
պես բաշխվում է այն ժամանակ յերբ բոլոր կուլտուրաների
բերքը լրիվ հավաքվել է:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՅԵԿԱՄՈՒՏԻ ԲԱՇԽՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Կոլտնտեսության ընդհանուր յեկամուտի բաշխումը կատա-
րվի նախորդ պարզել 1933 թ. ընդհանուր յեկամուտը (դրա-
մական և մթերային), ամբողջ վալալոյ յեկամուտն արտահայ-
տել դրամական արժեքով:

Ընդհանուր յեկամուտի դրամական արժեքից առաջին հեր-
թին պետք է դուրս դալ հետևյալը՝

ա) Դյուղմիասնահարկը

բ) Պետապի տոկոսները.

գ) Պետական վարկերի ու պարտքերի այն մասը, վորը
վճարվել է 1933 թ. յեկամուտներից կամ վճարման յենթակա յե
մինչև 33 թ. վերջը.

դ) Սերմացույի և սերմապահովագրական ֆոնդի արժեքը.

յե) Կերի ֆոնդի և անձեռնմխելի կերի ֆոնդի արժեքը.

զ) Մնացած գումարից անբաժանելի դրամադրոյին պետք է
հատկացնել 10—15%—ը, դրանից հետո պետք է դուրս դալ ար-
տագրական ծախսերը (նստուրայով և դրամով):

Արտագրական ծախսերը համարվում են ՄՏԳ-ի կատարած
աշխատանքները (նստուրայով և դրամով), վարի պարարտանյու-
թերի, քաղող և վառելանյութերի, անասունների նալելը, մանր
վերանորոգումներ, մանր ինվենտարի և այլն, դրանից զնված տնտե-
սականը:

Վարչատնտեսական ծախսեր.

Այլ ծախսեր:

Մնացած գումարը բաշխել ընդհանուր աշխուրհի վրա:

Այսպիսով պարզել մեկ աշխուրհ արժեքը՝ դրամով արտա-
հայտված:

ՅԵԿԱՄՈՒՏԻ ՆԱՏՈՒՐԱԼ ՄԱՍԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Նախորդ պարզել տնտեսությունից ստացված բոլոր տեսա-
կի մթերքները, վորից առաջին հերթին պետք է կատարել հե-

տեղյալ հատկացումները.

ա) Պետական պարտավորությունները կատարումը՝ հացահատիկ, անասնակեր, կաթնամթերք և այլն ու պետությունից փոխարինարար վերցրած հացահատիկը:

բ) ՄՏ-կայանի բնավարձը.

գ) Սերմացուն և սերմացվի անձնոմխելի ֆոնդը:

դ) Համայնացված անասունների կերի ֆոնդը մինչ 34 թ. նոր արոտային շրջանի պահանջը և ապահովագրական կերի ֆոնդը՝ ընդհանուր կերի 15 0/0-ի չափով: Այլ ծախսեր նախաբայով:

Մնացածը բաշխել աշխուրհի վրա, հաշվելով նաև հետագայում ստեղծվելիք աշխուրհը, դուրս բերելով մեկ աշխուրհն հասանելիք մթերքների քանակն ըստ առանձին-առանձին մթերքների:

Յուրաքանչյուր մթերք արտահայտել էր գումարական արժեքով, զոր գրանց գումարը կլինի մեկ աշխուրհն հասանելիք մթերային մասը՝ դրամով արտահայտված, վորը դուրս գալով մեկ աշխուրհն հասանելիք մթերային մասն ընդհանուր. յեկամուտից, կպարզվի մեկ աշխուրհն հասանելիք գումարական մասը:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՅԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՈՂ ԿԱԶՄԻ ԲԱՎԱՐԱՐՈՒՄԸ

Վարչական-սպասարկող կազմը (նախագահ, հաշվետար, հաշվապահ, պահեստապետ, մանկական մասերի և հրապարակի ազատ վաճառիչներ) պետք է բավարարվեն ընդհանուր յեկամուտի, մեծ կոլեոզներում մեկ ու կեսից յերկու և փոքր կոլեոզներում յերկուսից յերեք տոկոսի սահմանում:

Վարչական-սպասարկող կազմին տրվող աշխուրհը պայմանավորվելու յեն միայն նրանց կատարած աշխատանքի քանակով և վարձով: Վերոհիշյալ տոկոսները չպետք է ընդունել վորպես մի չափ, վորն անպայման պետք է տրվի այդ կազմին. իրականում կարող է վարչական կազմին հասնել ընդհանուր յեկամուտի մեկ ասկոսը, կամ նույնիսկ կես տոկոսը: Մեկ և կեսից յերկու տոկոսը կամ փոքր կոլեոզներում յերկուսից յերեք տոկոսը հանդիսանում է ընդհանուր յեկամուտի այն առավելագույն չափը, վորից ավելին չպետք է տրվի վարչական-սպասարկող կազմին:

Թե հացահատիկը և թե ընդհանուր բերքը բաշխելիս յուրաքանչյուր զեպքում պետք է պարզել և ճշտել վարչ-սպասարկող կազմին հասանելիք աշխուրհի քանակը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.— Վարչ-սպասարկող կազմը, վորպես կանոն հացահատիկ և այլ մթերքներ մշտական բրեպագերարելիս չանդամ կոլեոզներին չափելի չափով և ստանա: Տարբերությունը պետք է վճարվի դրամով:

ՀՈՏԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ

Կոլեոզներին յեկամուտների վերջնականապես բաշխելու և տարելնելին հաշիվները փակելու ժամանակ պետք է լուրջ ուշադրություն դարձնել տարվա ընթացքում դուրս գնացած (բրախովիկա, սատկած, տնտեսության կարիքների համար մորթված) անասունների արժեքը վերականգնելու խնդրի վրա: Իրա համար անհրաժեշտ է հաշվի առնել տարվա ընթացքում ունեցած անասունների աճը, կոլեոզներում յեկամուտի գններով: Այդ աճի հաշվին վերականգնել վերև հիշված ձևով կոլեոզներից դուրս գնացած անասունները, նույնպես կոլեոզային գններով. յեթե աճի գումարն ավելի յե դուրս գնացած անասունների գնից, այդ զեպքում աճի մնացորդի մի մասը հատկացվում է հոտի լայնացման համար՝ անասնապետության ընդլայնած վերաբրտագրությունն ապահովելու նպատակով, իսկ մյուս մասը, վորը պետանի չե տնտեսության մեջ թողնելու համար, մտցվում է տնտեսության ընդհանուր յեկամուտի մեջ, կոլեոզներին բաշխելու համար:

Յեթե տարվա ընթացքում տնտեսությունից պակասած անասունների արժեքն ավելի յե, քան աճած անասունների արժեքը, այդ զեպքում տարբերությունը ծածկելու համար առանցնացվում է այնքան գումար կոլեոզի յեկամուտներից, վորով հնարավոր յինի այդ գումարով ձեռք բերել այնքան անասուն, վորով յեղած աճի հետ միասին հնարավոր կլինի վերականգնել պակասած անասունները (սատկած, մորթված, ծախված և այլն):

ԱՆԱՍՆԱԿԵՐԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Կոլեոզներում յեկամուտները կերի պետական պարտավորությունները կատարելուց հետո, համայնացված անհրաժեշտ քանակությամբ կերի պաշար (խոտ, դարման, սիլոս, դարի և այլն) առանձնացնելով և կերի անձնոմխելի ֆոնդը կազմելով, մնացած կերի ամբողջ պաշարը բաշխվում է կոլեոզներին, ըստ յուր-

ըրաքանչյուրի ունեցած աշխտերի, իհարկե հաշվի առնելով նաև այն աշխտերը, վորոնք գործադրվել են մինչև բերքի վերջնական բաշխումն աշնանացանի և այլ աշխատանքներում:

Կան կոլտնտեսականներ, վորոնք անասուններ չունեն, հետև-վապես և կերի կարիք չեն զգում: Այդ դեպքում պետք է վարվել հետևյալ կերպ. այն կոլտնտեսականները, վորոնք ցանկանում են անասուն ձեռք բերել, իհարկե պետք է կեր ստանան իրենց աշ-խտերի համաձայն, իսկ այն կոլտնտեսականները, վորոնք անա-սուն չունեն և կերի կարիք չեն զգում, նրանց հասանելիք կերը տրվում է անասուն ունեցող կոլտնտեսականներին՝ նրանց անա-սունները կերով լրիվ ապահովելու նպատակով, վորի փոխարեն կեր չստացող կոլտնտեսականին պետք է բավարարել այլ միջոց-ներով՝ կեր ստացող կոլտնտեսականի հաշվին:

ԲՐԻԳԱԴՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Թե հացահատիկի և թե վերջնական բերքի բաշխման ժա-մանակ պետք է հաշվի առնել յուրաքանչյուր բրիգադի կողմից արտադրական առաջադրանքների կատարումը, այն է՝ պլանով նախատեսված բերքատվության և արտադրանքի հանձնումը, պետական պարտավորությունների ժամանակին կատարումը, ագրո-գոտձեռնարկումների ժամանակին կիրառումը, բերքահավաքի կարճ ժամանակամիջոցում և առանց կորստի ավարտումը, նյու-թերի մինիմալ ծախսումը, անասունների խնամքը, գյուղատնտե-սական գործիքների դրուժյունը, ողակային, անհատական գոր-ծարքի կիրառումը, հաշվառման գործի գրվածքը և այլն: Ըստ այն-մ բարձրացնել կամ իջեցնել բրիգադի աշխտերի քանակը մինչև 10—20⁰/₀-ի սահմաններում:

ՀԺԿ-Ի ԱՇԽ ԿԱԶՄ ՍԵԿՏՈՐ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ա.Ր. ՄԱՐՈՒԽՅԱՆ.—Կոլտնտեսությունների կազմակերպ-չական—տնտեսական ամրապնդման ու 1933 թ. բերքի բաշխման խնդիրները 3—21
2. Ա. ԱՐԲՆԱՄՅԱՆ, Ա. ՓԱՐՍԱԴԱՆՅԱՆ.—Ինչպես բաշխել բերքը կոլտնտեսություններում 22—36
3. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի և Համ. Կ (բ) Կ Կենտկոմի ոգոս-տոսի 2-ի վորոշումը՝ կոլխոզների կարիքների համար ֆոնդեր կազմելու և հացահատիկն ըստ աշխտերի կոլ-խոզնիկներին բաշխելու մասին 37
4. ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի և Համ. Կ (բ) Կ Կենտկոմի ոգոս-տոսի 13-ի վորոշումը՝ կոլտնտեսությունների կարիք-ների համար ֆոնդեր կազմելու կարգի մասին . . . 38
5. ՀՈՂԾՈՂԿՈՄՍԵՍԻ ԱՇԽ-ԿԱԶՄ-ՍԵԿՏՈՐ — Կոլտնտեսու-թյուններում 1933 թ. բերքի բաշխման հրահանգը . 39—44

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0193872

9176 50 41764

29.850

А. Марухян, А. Абрамян, А. Парсаданян

**Боевые задачи укрепления колхозов
и распределение доходов**